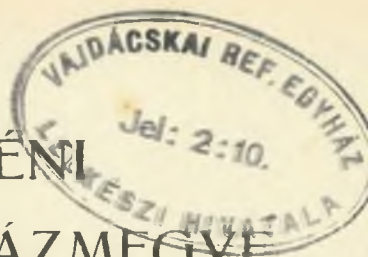

AZ ALSÓZEMPLÉNI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1928. ÉVI SZEPTEMBER 18., 19-én, SÁROSPATAKON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1928.

AZ ALSÓZEMPLENI REF. EGYHÁZMEGYE 1928. ÉVI
SZEPT. HÓ 18. ÉS 19.-ÉN, SÁROSPATAKON TARTOTT
GYŰLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Forgács Gyula
Éles István
Hegedűs László
Horváth János
Kun Zoltán
Marton János
Janka Károly
Máthé Gyula
papi

Dr. Asztalos Kálmán
Bernáth Aladár
Dr. Besseney Zénó
Hodossy Béla
Hubay Kálmán
Dr. Kiss Sándor
Dr. Meczner Tibor
Sebeő Gyula
világi

tanácsbírák ;

Janka Péter
Batta János
Szabó Andor
lelkészi

Asztalos Gyula
Dr. Csontos József
világi

jegyzők.

Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok, Dr. Kérészy Sándor,
Dr. Szabó Sándor egyhm.-i ügyészek, Pataky Sándor tan-
ügyi biz.-i elnök, Kántor Mihály, vitéz Nyitray Károly, Szathmáry
Ferenc, Tóth István tanító képviselők.

BacsKay Károly, Bényey József, Bernáth István, Buttykay
István, Csüry István, Farkas Lajos, Dr. Fülep Gusztáv, Gön-
döcz István, Györy Kálmán, Halmy Miklós, Horváth István,

Kiss Miklós, Kovács László, Kiss Pál, Kőrössy György, Molnár Ferenc, G. Nagy Béla, Nagy S. Béla, Sütő Kálmán, Kósa Szabó Pál, Takács Béla, Tóth Kálmán, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Veres Imre, Tóth Áron, Zsiros József, Szilva István, Makó Dezső, Osváth József lelkészek; a sárospataki egyház képviselőiben: Gergely János presbiter.

A XC. zsoltár 1. versének eléneklése után:

1. Kiss Ernő esperes alázatos, buzgó imádságban kér munkáinkra áldást és sikert. Majd Meczner Béla gondnok üdvözli a megjelent alkotó tagokat

s a gyűlést megnyitja.

2. Lelkeszi főjegyző felolvasván a gyűlést alkotó tagok névsorát,

a gyűlés megalakul s Molnár László és Móricz István lelkészek távolmaradását igazolja; az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, u. m.: Sáfár István, Szilágyi Géza, Szőlőssy József és Tantó János lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat jelen határozat vételétől számított 30 napon belől az esperes úrnál igazolják, mit ha nem tennének, 4 P. birság fizetésére köteleztetnek.

3. Igaz József bodroghalászi lelkész napirend előtti indítványára

egyházmegyénk a Főt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlés útján előterjesztést tesz az Egyetemes Konventhez, hogy a lelkeszi özvegyek két kategóriába osztását, mely szerint az utóbbi időben magasabb egyházi tisztséget viselt lelkészek özvegyei magasabb nyugdíjilletményekben részesültek, mint nyugdíjjogosultakra nézve sérelmet, mellőzni méltóztassék.

4. Igaz József lelkész napirend előtti felszólalása kapcsán indítványt terjeszt elő Szent István napjának ref. egyházunk által is nemzeti ünnepként leendő elismerése tárgyában.

Egyhm.-i gyűlés az indítvány érdemi tárgyalásába nem bocsátkozik s azt napirendről leveszi.

5. Kósa Szabó Pál, Győry Kálmán és Veres Imre újonnan választott egyhm.-i számvevők

egyhm.-i gyűlés előtt a hivatalos esküt letették.

6. Szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy a f. évi tavaszi közgyűlés 4. és 6. sz. határozataival megüresedettnek nyilvánított egyhm.-i világi tanácsbírói és két egyhm.-i papi aljegyzői állásra 51 egyház adta be a szavazatát.

A beadott érvényes szavazatokból a világi tanácsbírói állásnál Hubay Kálmánra esett 43, Asztalos Gyulára 3 és Dr. Szabó Sándorra 1 szavazat.

A papi aljegyző állásnál Szabó Andor taktakenézi lelkészre 41, Batta János bodrogkeresztúri lelkészre 28, Dr. Filep Gusztávra 7, Takács Bélára 7, Tantó Jánosra 4, Horváth Istvánra 3, Kósa Szabó Pálra 2, Kiss Pálra 2, G. Nagy Bélára és Verebélyi Dezsőre 1—1 szavazat.

Mezőzombor szavazatot nem adott, Kesznyéten pedig tanácsbíróra nem szavazott. Bodroghalom, Zemplénagárd, Újcsanáros szavazata érvénytelen, mert nincs ellátva kellő aláírással.

Javasolja bizottság egyhm.-i gyűlésnek, hogy a szavazatot nem adott Mezőzombort mentse fel a bírságolás alól, mert lelkésze a szavazási időben súlyos betegen a debreceni klinikán feküdt; javasolja továbbá, hogy az érvénytelen szavazatot adott Bodroghalom, Újcsanáros és Zemplénagárd, illetve lelkészeik a szokásos bírságban elmarasztaltassanak, Kesznyéten pedig, mivel a tanácsbíróra való szavazást elmulasztotta, félösszegű bírsággal sújtassék.

Egyhm.-i gyűlés szavazatbontó-bizottság jelentését tudomásul veszi s Hubay Kálmán tarcali főjegyzőt egyhm.-i világi tanácsbirónak, Szabó Andor és Batta János lelkészeket pedig megválasztott egyhm.-i aljegyzőknek kijelenti, tőlük az E. T.-ben előírt esküt kiveszi és tisztükben végzendő minden munkájukra a nagy Isten áldását kéri.

Bizottság javaslatára Mezőzombort, az említett okok alapján a birság fizetése alól felmenti, ellenben Bodroghalom, Újcsanáros és Zemplénagárd lelkészeit a szavazatok érvénytelensége miatt 4—4 P. birság fizetésére kötelezi, Kesznyétent pedig, mivel a tanácsbiróra való szavazást elmulasztotta, félösszegű birsággal, vagyis 2 P.-vel sújtja. A birság a theol. internátus építési alap javára fordítandó.

Egyben a Hubay Kálmán egyhm.-i vil. aljegyzőnek tanácsbiróvá történt megválasztása folytán megüresedett vil. aljegyzői állásra szavazást rendel el s a szavazás határidejéül f. évi november 1-ét állapítja meg.

7. Szily József volt tokaji tanító, egyhm.-i tanítóképviseelő — miután 34 évi szolgálat leteltével nyugdíjba vonul — bejelenti egyhm.-i tanítóképviseletéről való lemondását. Ugyanezen beadványában hálás köszönetet mond egyhm.-i gyűlésnek azért a figyelméért és jóakarataért, mellyel tanítói munkásságát értékelte és őt ezen állásra való megválasztással kitüntette. Egyúttal áldást kíván egyházmegyénk egyetemére s azzal az ígérettel bucsuzik, hogy ha meg is szakadt az a kapcsolat, melyben református egyházunk s ennek veteményes kertjéért közvetlen munkával dolgozott, a jövőben is megfogja találni a módot arra, hogy élete hátralevő részén is tehessen valamit kálvini egyházunkért és kálvini kulturánkért.

Egyhm.-i gyűlés a felhozott okok alapján tudomásul veszi Szily József volt tokaji tanítónak egyhm.-i tanítói képviselői tiszteről való lemondását. S amidőn hálás elismeréssel adózik Szily Józsefnek a majdnem három és fél évtizeden át kifejtett eredményes munkálkodásáért és buzgó szolgálataiért, egyben kívánja, hogy a még hátra levő életidő legyen a jól megérdemelt és zavartalan nyugalom áldott időszaka.

A lemondás folytán megüresedett egyházmegyei tanítói képviselői állásra a szavazást elrendeli és a szavazatok beadásának határidejéül nov. 1-ét állapítja meg.

8. Tárgyaltatott Ternyei Klára tiszakarádi tanítónő, Ungváry Gyula tokaji, Váczi Dezső tiszaladányi, Nagy Miklós simai megválasztott tanítók beerősítés iránti kérelme.

Egyhm.-i közgyűlés Ternyei Klára tiszakarádi tanítónőt, Ungváry Gyula tokaji, Váczi Dezső tiszaladányi, Nagy Miklós simai megválasztott tanítókat állásukba beerősíti és működésükre Isten bő áldását kéri.

Ternyei Klárától, Ungváry Gyulától és Váczi Dezsőtől a hivatali esküt is kiveszi.

9. Tárgyaltatott Benke Kálmán segédlelkész, valamint Tóth Albert, Varga János, Nyitray Béla exmittalt segédlelkészeknek egyházmegyénkbe való bekebelezése iránti kérelme.

Egyhm.-i közgyűlés Benke Kálmán segédlelkészt, Tóth Albert, Varga János és Nyitray Béla exmittalt segédlelkészeket az alsózempléni egyházmegyébe bekebelezi és munkájukra Isten áldását kéri.

10 a. Egyházmegyénk elnöksége bemutatja tudomásvétel és jóváhagyás végett azon határozatát, melyben — a f. évi tavaszi közgyűlés 25. sz. határozatával nyert felhatalmazás alapján — a megyaszói egyházközségnek a lelkészlak építésére engedélyt ad, a tervrajzot, költségvetést és építési szerződést jóváhagyja s megengedi, hogy az egyházközség az építkezés céljaira 5000 dollár amortizációs kölcsönt vegyen fel.

Egyhm.-i gyűlés elnökség intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi s megállapítja, hogy a határozat a tiszáninneri egyházkerület elnöksége által is jóváhagyatott.

10 b. Elnökség jelenti, hogy a báji egyházközségnek lelkészlak építésére engedélyt adott, a bemutatott s a nyiregyháza m. kir. államépítészeti hivatal által felülvizsgált és kivitelezésre alkalmasnak talált tervrajzot s költségvetést, úgyszintén az építési szerződést is jóváhagyta s megengedte, hogy az egyházközség építkezés céljaira a Protestáns Központi Hitelirodától 16.000 P.-ös kölcsönt vegyen fel, mely összeg 5 évre kivételre fizettetik vissza.

Egyhm.-i gyűlés elnökség intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi s jelen határozatát jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre is felterjeszti.

10 c. Tárgyaltatott Czike Ferenc tiszaladányi lelkész nyugdíjaztatása iránt beadott kérelmének a visszavonása.

Egyhm.-i gyűlés tudomásul veszi Czike Ferenc tiszaladányi lelkész nyugdíjaztatása iránti kérelmének a visszavonását, mit nevezett — nem sejtve azt, hogy nyugdíjjogosultsága csupán 20 év — abban a tudatban nyújtott be, hogy őt 44 évi lelkészi szolgálata után 3094 P teljes nyugdíj illeti meg. A 20 évi beszámítható szol-

gálat után esedékes 1856 P nyugdíjat maga is oly csekélynek tartja, hogy abból egy világtalan, munkaképtelen, semmi vagyonnal nem rendelkező agg lelkész — kire élettársán kívül gyermeke és unokájának eltartásának gondja is nehezedik — tisztességesen megélni nem, csak nyomorogni képes. Ezért nem kíván élni az E. T. VII. tc. 13. §-ában és az I. tc. 56. §. t) pontjában lefektetett jogaival s a hivatalból történő nyugdíjaztatástól eltekint, mert nem akar nyomorba dönteni és nélkülözéseknek kitenni egy lelkészcsaládot.

A tiszaladányi egyházban továbbra is a jelenlegi állapot fenntartását látja méltányosnak, mert a feles lelkészség fenntartása lehetővé teszi, hogy az önnálló hatáskörrel működő helyettes — kinek törvényben előírt kötelessége a gyülekezet külső-belső építésének odaadó buzgó munkálása — működéséért a segédlelkézi fizetésnél jóval nagyobb díjazást kapjon s az agg lelkész sem lesz kénytelen családjával együtt hontalanná lenni s az elhagyatottság és méltánytalan elbánás keserű kenyerét enni. S mint ahogy a közelmúltban nem széledt el a nyáj a tiszaladányi egyházban, sőt elismerésre méltóan mindenképpen ékesen és szép renddel folytak a gyülekezetben, jó reménységgel hiszi egyházmegyei gyűlés, hogy ott ez a jövőben is így marad s a gyülekezet a nagyobb megértés álláspontjára helyezkedve, türelemmel várja be azt a hátralevő kevés időt, mely még adatott annak a tehetetlen lelkipásztornak, ki 44 éven át fáradozott közötté s volt előljárója az Urban.

Megjegyzí egyhm.-i gyűlés, hogy ezen határozata természetesen nem korlátozhatja a tiszaladányi gyülekezetnek s a

presbiteriumnak azt a törvényadta jogát, hogy — amennyiben a jelenlegi helyzetet egyházi magasabb érdekből tovább fenntarthatónak nem gondolja — az egyházmegyei bírósághoz forduljon indokolt panaszával.

10 d. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 8 g. sz. határozatával megbizta a karosi leányegyház kérelmére Dr. Kiss Sándor világi tanácsbíró urat, hogy az anyaegyházzal való jogviszony újraszabályozása céljából tartson a helyszínen vizsgálatot s ide vonatkozó jelentését és javaslatát őszi közgyűlésünkre terjessze be.

Dr. Kiss Sándor f. évi aug. 5-én Karosban megjelenvén, a bodroghalomi anyaegyház presbiteriuma 2 kiküldöttének a részvételével presbiteri gyűlést tartott s az ott létrejött megállapodás s beterjesztett javaslat alapján a karosi leány- és bodroghalomi anyaegyház közötti jogviszonyt egyhm.-i gyűlés a következőkép szabályozza :

1. egyhm.-i közgyűlés tudomásúl veszi, hogy a karosi egyház a bodroghalomi lelkészlak és melléképületek építési költsége fejében 35, szóval harmincöt q. buzát fizet hozzájárulás címén. Ezen buzamennyiség a karosi egyház által jelen határozat jogerőre emelkedése után 15 nap alatt fizetendő. Az esetben, ha a karosi egyház önálló egyházzá alakulna, a bodroghalomi egyház köteles a 33 q. buzát kamatmentesen visszatéríteni;

2. jóváhagyólag tudomásúl veszi, hogy a karosi egyház épület fenntartási költség címén évenként 1 q. buzát fizet a bodroghalomi egyháznak minden év október hó 1. napjáig s a jövőben építkezés címén nem terhelhető;

3. jóváhagyólag tudomásúl veszi, hogy a karosi egyház lelkészi járandóság címén évenként 10 q. rozsot, 2 öl kemény tűzifát

beszállítva és 35 P. készpénzt fizet a bodroghalomi egyháznak. Mindezeket minden év október hó 1. napjáig;

4. jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a bodroghalomi lelkész mint eddig, úgy a jövőben is minden negyedik vasárnap tart Karoson istentiszteletet és hatszor oszt úrvacsorát, utóbbit oly módon, hogy húsvét és pünköst alkalmából az úrvacsoraszta délelőtt történik;

5. megállapítja, hogy a karosi egyház az általa vállalt anyagi terhek ellenértéke gyanánt a bodroghalomi egyházban jövőben megejtendő lelkészválasztásokon részt fog venni és pedig oly módon, hogy az évi adókimutatás jogerőssé válta után az adófizetők közül 20 egyháztagot kisorsolás útján választó egyháztagokul jelöl ki mindenkor egy-egy évi időtartamra; az így kisorsolt 20 egyháztagon kívül a mindenkori tanító és gondnok is választó tag. A karosi egyház a kisorsolás után a választók névjegyzékét esperesi jóváhagyás után haladéktalanul megküldi a bodroghalomi egyháznak.

Jelen határozat E. T. I. t.-c. 56. §. g) pontjára hivatkozással, a főt. és mélt. egyházkerületi közgyűlésre jóváhagyás végett felterjesztetik.

10 e. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 8/i. sz. határozatával megbízta esperes urat, hogy a kesznyéteni presbiterium által felpanaszolt, a nyugdíjba vonulni készülő Csizy Gedeon tanító által a tanítói kertből kivágott élőfák tulajdonjoga ügyében tartson helyszíni szemlét s a vagyonkezelési szabályzat figyelembe vételével tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Esperes úr jelenti, hogy f. évi június 26-án Kesznyétenben megjelenvén, a presbiterium és a nyugdíjba vonuló tanító között oly értelmű megegyezést hozott

létre, hogy a kivágott famennyiség 1 és fél öl folyó évi faarába tudatik be, vagyis Csizy Gedeon tanító úr az 1927 szept. 1-től 1928 szept. 1-ig terjedő időre 3 öl fa helyett 1 és fél öl fát kap. Továbbá a partaljai gyümölcsösben esetleg található 8 évnél nem idősebb gyümölcsfa oltványokat tanító úr kártérítés nélkül engedi át hivatali utódjának.

Egyhm.-i gyűlés esperese intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

10 f. Elnökség jelenti, hogy a Bodroghalom-i egyháznak 5000 P., a Mád-i egyháznak 3000 P., a Cigánd-i egyháznak 25.000 P. amortizációs kölcsönnek a Prot. Központi Hitelirodától leendő felvételére vonatkozó kérelmét jóváhagyta.

Egyhm.-i gyűlés elnökség intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi s mivel a kölcsönök felvétele az egyházkerület elnöksége által is engedélyezve lett, így további intézkedésre szükség nincs.

10 g. Elnökség jelenti, hogy jóváhagyási záradékkal látta el s hasonló célból a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi elnökséghez is felterjesztette a Cigánd-i egyház presbiteriumának és egyházközségi közgyűlésének azon határozatát, melyekben egyház a Vall. és Közokt. Miniszterium 38834/928. sz. rendeletével az Országos Népiszkolai Alapból az egyház részére három tanterem és egy tanítói lakás építési költségeinek a részbeni fedezésére kiutalt 35.000 P. segély mi-kénti felhasználására nézve intézkedik.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

10 h. Esperes úr Móré Ilona, volt kesznyéteni tanítónő ügyében hozott jogerős ítélet végrehajtásának állásáról jelentést téve, tudomására hozza egyhm.-i gyűlésnek, hogy felebbezést adott be Zemplénavármegye

alispánjához a szerencsi járás főszolgabirójának 6313. sz. 1928. évi azon véghatározata ellen, mely szerint hatáskör híján nem foganatosíthatja a szerencsi járás főszolgabirója a Móre Ilona kilakoltatási ügyében előterjesztett kérelmet s egyben utasítást kér a továbbiakra nézve, mert féltő, hogy az E. T. I. t.-c. 75. §. d) pontjának az esete fog fennforogni.

Előterjesztés után Bernáth Aladár tanácsbíró úr, Zemplénavárm. alispánja bejelenti egyhm.-i gyűlésnek, hogy a szerencsi járás főszolgabirójának sérelmezett véghatározatát megváltoztatta s utasította illetékes főszolgabirói hivatalt a kilakoltatás mielőbbi foganatosítására.

Egyhm.-i gyűlés esperesének a Móre Ilona kilakoltatása ügyében tett eddigi intézkedéseit jóváhagyva, megnyugvással veszi tudomásul Zemplénavm. jelenlévő alispánjának a sérelmezett véghatározat megváltoztatására vonatkozó közlését s utasítja a kesznyéteni egyház presbitériumát, hogy a megüresedett tanítónői állás betöltése iránt haladéktalanul intézkedjék.

11. Elnökség jelenti, hogy a bírósági ülés d. e. 11 órakor lesz a tanácsteremben.

Tudomásul szolgál.

12. Egyházkerületi képviselőkül kiküldetnek tava-szi közgyűlésünkig terjedő hatállyal

az elnökségen kívül Hegedűs László tanácsbíró, Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok és Janka Péter egyhm.-i főjegyző rendes; Éles István tanácsbíró póttagúl. Világi részről: Dr. Asztalos Kálmán, Hodossy Béla, Dr. Kiss Sándor tanácsbírák rendes, Hubay Kálmán tanácsbíró póttagúl.

13/a. Olvastatott a tiszáninneri egyházkerület 1928 július 11-én tartott közgyűlésének 46. sz. határozata, melyben az Egyetemes Konvent 228/1928. sz. azon határozatát közli, mely szerint azokban a gyülekezetekben, melyekben a növendékek csekély száma miatt beszüntetett államsegély folytán a tanítói állás üreseedésben van, a lelkész mindaddig köteles a tanító munkáját ellátni, míg a lelkésztanítóságok szervezése kérdésében végleges döntés lesz. Javadalmúl szolgál az egyházközség részéről kiutalandó tanítói javadalom.

Tudomásúl vétetik s az esetleg érdekelt egyházközségek és lelkészek az ehhez való alkalmazkodásra felhivatnak.

13/b. Olvastatott a tiszáninneri ref. egyházkerület 1928 július hó 11-én tartott közgyűlésének 48. sz. határozata, melyben az Egyetemes Konvent 251/1928. sz. határozatának megfelelőleg közli az egyházmegyék espereseivel, miszerint a tanítói álláson működő lelkészek felhivandók, hogy mivel az egyházi törvények VI. t.-c. 25. §-a szerint rendes tanítókúl csak okleveles egyének alkalmazhatók, két éven belül a tanítói oklevelet szerezzék meg, mert anélkül a tanítói álláson csak mint helyettesek működhetnek s a statisztikai kimutatókban is a helyettes tanítók között tüntetendők fel.

Tudomásúl vétetik s az esetleg érdekelt lelkészek a tanítói oklevél két éven belüli megszerzésére esperes által felhivatnak.

13/c. Olvastatott a tiszáninneri ref. egyházkerület 1928 július hó 11-én tartott közgyűlésének 49. sz. határozata, melyben az Egyetemes Konvent 253/1928. sz. azon határozatát közli, mely szerint a tanítói minősítés egységessé tétele céljából a következő fokozatok állapítatnak meg: (1) kitünő; (2) jeles; (3) jó; (4) elégséges; (5) elégtelen. Egyetemes Konventünk egyúttal azt is elrendeli, hogy a pályázat céljából kiadott s espere-

sileg megerősített szolgálati bizonyítványokban az egyházmegyei iskolalátogatás alkalmával megállapított e fokozatok valamelyike szóval és számjeggyel is megjelölve tüntetendő fel.

Tudomásúl vétetik s a tanítói minősítés fokozatainak új megállapítására s az ehez igazodó szolgálati bizonyítványok kiállítására nézve egyhm.-i közgyűlés felhívja az illetékesek figyelmét.

13/d. Egyházkerületi közgyűlésünk f. évi július hó 11-én tartott ülésének 27. sz. határozatával az egyetemes Konvent 142/1928. sz. határozata alapján megküldi véleményezés céljából a theol. akadémiák tanári karának és az egyházmegyéknek a pápai egyházmegyei közgyűlés azon indítványát, mely törvényes úton kívánja szabályozni a még nem exmittált theologusok és előkönyörgő tanítókra nézve a szószék használatát.

Egyházmegyei közgyűlés, bár maga is azon az állásponton van, hogy a templomi szószék méltósága az istenitiszteleti cselekmények központjának, az igehirdetésnek szempontjából is minden körülmények között megóvassék, mégis ennek érdekében a maga részéről nem kíván oly túlszigorú s több ponton egyházi törvényeinkkel ellentétes intézkedéseket, mint aminőket a pápai egyházmegyei közgyűlés szóbanforgó indítványa sürget. Ha megszorítandónak tartja is a szószék használatának eddig gyakorlatban levő módozatait, ám mégsem zárkozhatik el a lelkészi és tanítói pályára készülő ifjúság bizonyos feltételekhez kötött szószéki szereplése elől. Hogy pedig az anyaszentegyház rendes tanítói bizonyos alkalmakkor, mint pl. lelkész betegsége, hivatalos akadályoztatása esetén katedrai szolgálatot tartoz-

nak végezni, azt egyenesen egyházi törvényeink írják elő, amelyek továbbra is fenntartandók. Nincs semmi akadályja annak, hogy a theologusok, IV., V. éves tanítóképző-intézeti növendékek részint mint legátusok, részint egyéb alkalommal a lelkész felügyelete és felelőssége mellett szószéki szolgálatokat végeztessenek.

Egyházmegyei közgyűlés ezen véleményes javaslatát tisztelettel felterjeszti a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé.

13e. Tárgyaltatott a tiszáninneri ref. egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 25. sz. egyházmegyéhez véleményezés céljából letett határozata, mely szerint Egyetemes Konvent ellentétben 1925. évi 68. sz. határozatával, melyben kimondta, hogy az érdekelt egyházkerületek indokait méltányolva, nem fogadja el a tiszántúli egyházkerületnek a s.-lelkészekre nézve az I. lelkészképesítő vizsga letétele után következő s 12 hónapra terjedő tanfolyam felállítását, a tiszántúli egyházkerület újabb felterjesztésére nyilatkozattételre hívja fel egyházkerületünket, hogy nem tartja-e már az időt elérkezettnek arra, hogy a kötelező 2 s.-lelkészi év egyike a teológiai főiskolákon szervezendő tanfolyamon töltsék el s ha igen, véleményes javaslatát ebben a tárgyban terjessze fel Egyetemes Konventhez.

Egyhm.-i gyűlés, bár a maga részéről is kívánatosnak tartaná, hogy az életbe kilépő s önálló hatáskört betölteni hivatott ifjú lelkészeink minél alaposabb tudással s minden, hivatásuk körébe tartozó munkára, teljes fegyverzettel felövezetten induljanak el a gyülekezetben reájuk váró sokoldalú munka és szolgálat teljesítésére, de a jelen viszonyokat még mindig nem tartja alkalmasnak arra, hogy a tiszántúli egyházkerület azon javaslata, hogy a s.-lelkészek részére 12 hónapos tanfolyam rendeztes-

sék — megvalósítsák, mert azok az okok, melyek a Főtiszteletű és Méltóságos Egyetemes Konventet 63/1925. sz. határozatának a meghozatalára készítették — a szervezendő lelkészképző intézet fenntartásához szükséges anyagi erők fogyatékosága, az előálló káplánhiány — ma is fennforognak. Így a maga részéről a különben sok üdvös gondolatot és áldásos újjítást tartalmazó reformjavaslatnak még későbbi, alkalmasabb időkben való életbeléptetése mellett foglal állást, mert a jelenben egyházmegyénk — mely gyülekezeteit amúgy is nagy terhek hordozására kénytelen elkötelezni — nem lenne abban a helyzetben, hogy az újjítás megvalósításához anyagiakkal hozzájúlhasson.

13 f. A tiszáninneri egyházkerület — az Egyetemes Konvent 152/928. sz. határozatára hivatkozással — 30. sz. határozata útján közli egyházmegyénkkel, hogy Király Sándor volt tornaljai segédlelkész lelkészi oklevelének az 1916. évi május hó 25.-én hozott birói ítélet következményeként való megsemmisítése a gyömrői egyházmegye bíróságának a perújítás során 1918 május hó 15.-én 41/1918. B. sz. alatt hozott jogerős ítélete által hatályon kívül helyeztetett, így Király Sándor lelkész oklevelének érvényességét visszanyerte.

Tudomásul vétetik és nyilvántartásba veendő.

13 g. Olvastatott a tiszáninneri ref. egyházkerület 54. számú jegyzőkönyve, melyben az egyetemes Konvent 325/1928. számú határozatával felhívta az egyházkerületeket, nyilatkozzanak az iránt: hajlandok volnának-e névtáraik kiadását beszüntetni és ezek helyett a Bethlen Gábor Irodalmi R.-T. által kiadni szándékolt egyetemes névtár bevezetését elrendelni? Egyházkerületi közgyűlés kívánatosnak tartja egy ilyen névkönyv

kiadását, s ha ez megjelenik, annak megrendelését gyülekezeteinkre és középfoku iskoláinkra nézve kötelezőleg elrendeli.

Tudomásul szolgál.

13/h. Olvastatott a tiszáninneri ref. egyházkerület 55. sz. határozata, melynek értelmében a magyar ref. énekvezérek egyesülete kiadásában megjelenő „Enekközlöny“ című lapot az illetékesek pártoló figyelmébe ajánlja.

Tudomásul szolgál.

13/i. Egyházkerületi közgyűlés 52/1928. számú határozatában nagyon fontosnak tartja a takarékoság eszméjének minél szélesebb körben való propagálását, ezért felhívja az egyházmegyék útján a lelkészeket, hogy a takarékoság fontosságáról okt. 31-ike előtti vasárnapon emlékezzenek meg a szószékről, az iskolák igazgatói pedig a közvetlen megelőző tanítási napon rendeljenek 1 órát a takarékoság fontosságának a tanulók közötti ismertetésére.

Tudomásul szolgál.

14/a. Egyházmegyei közgyűlés a tiszáninneri ref. egyházkerület f. évi július hó 11-én tartott közgyűlésének 6. sz. határozata alapján foglalkozott a véleményezés céljából egyházmegyékhez letett zsinati törvényjavaslatok közül a lelkészválasztási törvénytervezettel. Kisebb módosításokkal magáévá téve az alsózempléni egyházmegyei lelkészértekezlet e tárgyban elfogadásra hozzá beterjesztett javaslatát, a lelkészválasztási törvénytervezettel kapcsolatban tisztelettel felterjeszti alább következő véleményes javaslatát a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé:

1. egyházmegyei közgyűlés az új lelkészválasztási törvénytervezetet még általános tárgyalás alapjául sem fogadja el;

2. a lelkészválasztásról szóló, jelenben érvényben levő II. t.-c. rendelkezéseit sem kívánja változtatás nélkül fenntartani, hanem azokon a következő változtatásokat, illetőleg módosításokat javasolja :

a) a meghívás útján leendő lelkészválasztást továbbra is fenntartani kívánja és pedig, ha a választók többsége részéről aláírási ívekkel történik a meghívás s az aláírásoknak hitelességét a presbitérium megállapította és a meghívhatóságnak törvényes akadálya nincs, úgy a szavazás mellőztessék, amennyiben az aláírók leszavazottaknak tekintendők és az egyházmegyei kiküldöttek a meghívást sikerültnek jelentik ki ;

b) ha a presbitérium részéről indult ki a meghívás, úgy az egyházmegyei kiküldöttek csupán abban az esetben rendelik el a titkos szavazást, ha azt az összes választók legalább egyharmadrésze kifejezetten kívánja ;

c) ha a meghívás meggyűsült, vagy nem is volt, úgy a lelkészi állásra a régi törvényben levő módok szerint pályázat hirdetendő. A beérkezett pályázatokat egy minősítő és jelölő bizottság vizsgálja felül abból a szempontból, hogy a pályázók mennyiben alkalmasak az üresedésben levő helyre. Ez a bizottság állapítja meg a pályázók sorrendjét, továbbá a gyülekezet nagyságának s egyéb körülményeinek figyelembevételével a választásra bocsátandók számát is. A bizottság tagjai az esperes elnöklete alatt az egyházmegyei közgyűlés által a paritás elve alapján 3 évre választott lelkészi és világi tisztviselők, egy theologiai tanár és a választó egyházközségnek az egyházmegye képviselőivel egyező számú kiküldötte. Ezen

bizottság esetleg sérelmesnek vélt határozatai ellen felelbezeni lehet az egyházkerület hasonló bizottságához, mely végérvényesen dönt ;

d) a jelöltek az esperesi kiküldött felügyelete mellett az esperes által megállapított időben a választó gyülekezetben próbaszónoklatot tarthatnak. A próbaszónoklat megtartása után a jelölt tartozik a gyülekezetből eltávozni. A gyülekezetben más alkalommal való megjelenése a választóhatóságból való kizárást vonja maga után ;

e) a választás megejtésének idejét csupán a megelőző vasárnap kell kihirdetni, épúgy, mint a meghívásnál, hogy az állás mielőbb betölthető legyen ;

f) a cserére vonatkozólag a most érvényben levő törvény rendelkezéseit kívánja meghagyni, a leghatározottabban elvetvén a törvénytervezet 8. §-át ;

g) a választási visszaélések megtorlására súlyosabb büntető szankciók léptetendők életbe. A most érvényben levő törvényben megállapított felelbezési határidőn túl is legyen lehetősége fegyelmi eljárás megindításának a választási visszaélések kivizsgálására úgy a szabálytalanságot elkövetők, mint az alaptalanul vádaskodókkal szemben ;

h) a paróchiális körökre felosztott gyülekezetekben a lelkészválasztás paróchiális körök szerint történjék, azon csak az érdekelt paróchiális köri egyháztagok vehessenek részt a meghívásban, illetőleg szavazásban ;

i) a választói jog birásához szigorúbb feltételek állapítandók meg. A választói jog necsak anyagi, hanem erkölcsi cenzus-hoz is köttessék ;

j) minthogy a visszaéléseknek oka többnyire a nagyobb jövedelmű helyre juthatás lehetősége, a lelkeszi javadalmak a mai kor igényeivel összhangba hozandók és arányosítandók.

14 b. Egyházmegyei közgyűlés a tiszáninneri ref. egyházkerület f. évi július hó 11-én tartott közgyűlésének 6. sz. határozata 9. pontjában foglalt felhívása folytán tárgyalás alá vette a magyarországi református egyház missziói munkájáról szóló zsinati törvénytervezetet. Teljes egészében elfogadva az alsózempléni egyházmegyei lelkészértekezlet e tárgyban hozott javaslatát, sőt megtoldva azokat a maga pótló határozatával, a missziói törvénytervezetre nézve tisztelettel felterjeszti alább következő véleményes javaslatát a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé.

Egyházmegyei közgyűlés általános tárgyalás alapjául elfogadja a missziói törvénytervezet 1—11. §§-ait, valamint a 36. §-tól bezárólag az 59. §-ig terjedő részt az 57. és 60. §§-ok kihagyásával. Ezen §§-okat azért fogadja el, mert itt a belmissziói munkásságot egyházunk hatóságai mint életérdekükbe vágó feladataikat végzik a Jézustól vett missziói parancs értelmében.

A III. fejezetben [36. §-tól 39. §-ig bezárólag] foglaltak fenntartását azért javasolja, mivel az azokban felsorolt hivatalos és önkéntes munkások mellett a 39. §. megállapítása szerint a gyülekezeteknek Isten lelkétől lelkesített munkásai is helyet nyernek. A 39. §. eképen lenne módosítandó: „Önkéntes munkások az elismert szabad missziói egyesületek és mozgalmak református vallásu rendes tagjai.“

A 40—44. §§-ok, melyek az iskolai missziói szövetségekről rendelkeznek, vál-

tozatlanul azért hagyandók meg, mivel az iskolák körén belül nem áll fenn az a veszély, hogy az iskolai missziói szövetségek az egyház alkotmányának alapelveivel épen az iskolai szigorú fegyelemre való tekintettel összeütközésbe jönnének. Ezekben a szakaszokban a missziói szövetségekre történt utalás mindenütt törlendő lenne.

A D) pont alatti (45—51.) szakaszok az országos ref. missziói szövetségre vonatkozó szakaszok kihagyása folytán beálló változáshoz képest átszövegezendők lennének és ezzel az egyesületi élet szabályozása is esedékessé válik.

Az országos ref. missziói szövetségre vonatkozó, a 12. §-tól bezárólag a 35. §-ig terjedő szakaszokat, minthogy ezek egyházunk alkotmányának alapelveivel könnyen összeütközésbe jöhetnek, mivel ezen tervbevett szervezet anyagi alátámasztását nem látja biztosítva, ami miatt az egész belmissziói tevékenység eredménye veszélyben foroghat és ezen szervezet fenntartására szükséges összeg előteremtésének gondja egyházi életünkre is megbénítólag hathat, — a jelzett szakaszokban foglalt rendelkezéseket életbeléptetésre ez idő szerint nem ajánlhatja.

Végül egyházmegyei közgyűlés tisztelettel kéri, hogy Egyetemes Konventünk találjon módot arra, hogy a szabad egyesületeket és a missziói munkában résztvevő egyháztagokat közös református célok szolgálatában egységes missziói munkák végzésére egyesítse.

14 c. Tárgyaltatott az alsózempléni egyházmegyei lelkészértekezletnek a liturgiai törvénytervezetre vonatkozólag az úrvacsorai kenyér és bor külön megál-

dása tárgyában egyházmegyei közgyűléshez elfogadásra és a fokozatos egyházi főhatóságok útján a főtiszteletű és méltóságos Zsinat elé terjesztésre benyújtott javaslata.

Bár a liturgiai törvénytervezet nem tétetett le véleményadásra az egyházmegyékhez, egyházmegyei közgyűlés a benyújtott javaslat fontosságára tekintettel, — amidőn azt a maga részéről elfogadja s jóváhagyja, egyben pedig újabb javaslatokkal egészíti ki, — tisztelettel felterjesztést intéz a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, kérve alábbi javaslatoknak a főtiszteletű és méltóságos Zsinat elé pártolólág leendő felterjesztését.

1. Egyházmegyei közgyűlés a liturgiai törvénytervezetet általánosságban életbe léptethetőnek tartja. Hathatósan kívánja azonban, hogy az egységes liturgiába az úrvacsoráról szóló rész 6. és 7. §§-ai közé beiktattassék a Szentíráson alapuló az a cselekmény, mely a tiszáninnyi egyházkerületben régóta gyakorlatban van: az úrvacsorai kenyér és bor felett hálaadó imádság tartása.

2. Óhajtja, hogy a konfirmációi szertartás alkalmával kettesével minden gyermeket kézzeláttétellel áldjon meg a lelkész. Kivánatos ugyanis, hogy a liturgiai javaslattal ellentétben, — amely szerint az összes konfirmálandó növendékek közül csak kettőnek a fejére teszi rá kezét a lelkész, — kivétel nélkül minden gyermek részéüljön a kézzeláttételben, ami nagy gyülekezetekben is lehetővé válik azáltal, hogy az összes lelkészjellegű egyének segédkeznek ebben.

3. Kiküszöbölendőnek tartja azt a helytelen eljárást, hogy amíg a gyermeknél kézzeláttétel, addig a felnőttnél kézfogással történik a konfirmáció. Kivánatos, hogy ez mindenkinél kézzeláttétel történjék.

4. Az egységes liturgiában mindenütt megjelölendő lenne, hogy a szertartások egyes részeinél a gyülekezet mikor álljon és mikor üljön.

5. A presbiterok beiktatásánál pontosan megjelölendő lenne, hogy ez a szertartás a szószéki szolgálat végeztével, de a gyülekezet kijövetele előtt történjék.

6. Oly alkalmakkor, mikor úrvacsoraszertartás is van, rövidítették meg az istentisztelet; maradjon el a lectio és a II. imádság.

14/d. Tárgyaltatott Hegedűs Lóránt ny. pénzügyminiszter,- ref. presbiternek a zsinat elé terjesztett és utóbbi által a presbitériumokhoz hozzászólás végett letett azon indítványa, hogy templomainkon a kereszt egyházi jelvényül használtassék.

Egyházmegyei közgyűlés magáévá teszi az alsózempléni egyházmegyei lelkészértekezletnek e tárgyban a presbitériumok egyhangú állásfoglalása alapján hozott nemleges határozatát és azt teljes egészében ideiglatva, tisztelettel felterjeszti főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés útján a főtiszteletű és méltóságos Zsinathoz.

Hegedűs Lóránt azon indítványát, mely szerint a kereszt templomainkon egyházi jelvényül alkalmaztassék, egyházmegyei közgyűlés mellőzni kívánja, mert a keresztnek ily jelvényül való alkalmazása nem a biblián alapul. A kálvinizmus a legtisztább lelkiségre törekvő vallás, amely nem kötheti a maga hitét külső jelvényekhez. Egyházunk múltjában a kereszt az üldözéseknek és a rekatholizációnak a jelvénye volt. A gyülekezetek presbiteriumainak a beterjesztett jegyzőkönyvek alapján kitetsző egyhangú állásfoglalásából kétségtelen tény, hogy népünk ragaszkodik a magyar református egyház ősi történelmi

jelvényeihez és azokhoz újat venni nem kíván. A kereszt alkalmazása a gyülekezeteink belső békességét komolyan veszélyeztetné. Egyházmegyénk az igazi egységet a krisztusi lélek egységében óhajtja keresni, — épen ezért kénytelen Hegedűs Lóránt indítványának a zsinati napirendről való levételét hozni javaslatba.

15. Olvastatott a tiszáninneri egyházkerület 1928 július 11-én tartott közgyűlésének 8. sz. határozata, melyben felhívja az egyházmegyéket, hogy a Fodor György egyházkerületi tanácsbíró által készített egyházkerületi özvegy-árva gyámintézeti alapszabálytervezetről véleményes jelentéseiket terjesszék fel.

Egyházmegyei közgyűlés elsősorban az országos református lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet anyagi megerősítésével vélné biztosítani a nyug. lelkészek, lelkészözvegyek és árvák anyagi helyzetének megerősítését, amennyiben azonban az egyházkerület bölcsessége az egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet megszervezését látja jónak, egyházmegyénk a szó alatti tervezetet e célra alkalmasnak találja.

16. Olvastatott és tárgyalatott a belmissziói bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1928 szept. 17-én az alsózempléni ref. egyházmegye belmissziói bizottságának ülésében.

Jelen voltak: Dr. Filep Gusztáv ügyvezető elnök, Batta János, a bizottság jegyzője, Hodossy Béla, Szabó Andor, Tóth István bizottsági tagok, Forgács Gyula sárospataki lelkész.

1. A megjelenteket ügyvezető alelnök örömmel üdvözli és az ülést megnyitja.

Ügyvezető alelnök sajnálattal tudatja, hogy Tantó János belmissziói előadót idestova két hetes betegsége megakadályozta a tőle megszokott élvezetes, tartalmas belmissziói jelentés elkészítésében és ezen az ülésen való megjelenésében. Így helyette ügyvezető alelnök olvassa föl a múlt pénteken, tehát az ülés előtt három nappal vett belmissziói jelentéseket ismertető jelentését:

Nagytiszteletű Belmissziói Bizottság!

A gyülekezeti belmissziói bizottságok 1927—28. évi működéséről a jelentés beérkezett 23 egyházból.

A jelentés első kérdése: „Történt-e változás, fejlődés, vagy hanyatlás az alapjelentés adataihoz képest?”

Fejlődésről számol be Tarcal, ahol a 6—15 éves növendékek 5 csoportra osztva bibliai iskolai oktatásban részesültek. Az előkészítő órákat a lelkész vezette, míg az oktatást hét férfi és nő végezte. Cigánd tovább fejlesztette a cigánymissziót. A cigányokat ugyanis hat hetes valláserkölcsi oktatásban részesítette, részükre istentiszteletek és úrvacsoraosztások tartottak. A ruhátlanok, a nyomorékok, a testi fogyatkozásban szenvedők magánházaknál részesedtek istentiszteletben és úrvacsorában. A Leányegylet alkalmas vezető hiányában szünetelt. Bodrogkeresztúron a vasárnap délutáni istentiszteleten megkezdődött a Heidelbergi Káté magyarázása, a konfirmáció ideje pedig a 15 év lett az eddigi 14 év helyett. A bodroghalászi gyülekezet karácsonyfa ünnepélyt rendezett, amikor is a szegény gyermekek ruha és egyéb adományokban részesültek. Bájon az ifjú lelkész ismeretterjesztő vallásos estélyeket rendezett, adventtől húsvétig. Erdőbénye belmissziói bizottságát ez évi márciusban megakította. Tokajban az állami elemi iskolánál a vasárnapi iskola új vezetőt kapott. A

reverzálisok aránya javunkra 9:3. Taktaszadán március 15-én hazafias, az iskolai év végén pedig az iskola jelentőségét bizonyító gyermek színi-előadás volt. A budapesti ref. istentisztelet hallgatására az iskolában hangszórós rádiót szereltek fel a három ref. egyházi egyesület. Megyaszón nőegylet alakult.

Másutt változást, jelentékenyebb haladást nem jelzenek az ívek.

A bizottság még nincs megalakítva Bodrogolasziban, Monokon, Tolcsván, Bájón. Prügyön nem ülésezett egyszer sem a belmissziói bizottság. Egyszer ült össze Ricsén, Taktaharkányban, Alsóberceken, Taktakenézen, Tokajban, de jelentősebb határozatai nem voltak, míg Tarcalon elhatározta és munkába is vette a 6—15 évesek iskoláztatását; kétszer gyűlt össze, de említésre méltó határozat nélkül Nagyrosvágyon, Bodrogkeresztúron, Bodroghalászon, Taktaszadán, Megyaszón és Tiszalúcon. Csak Tiszalúc vette munkába a szegények meglátogatását, a betegek felkeresését és a készülő vegyes házasságok ellenőrzését. Három gyűlése, de különösebb határozata nem volt a karcsai belmissziói bizottságnak. Cigándon a belmissziói bizottság összeült minden második vasárnap; határozatai az ifjuság templomi viselkedésének az ellenőrzésével, a szombati lakodalmak és halotti torok ellen való agitációjával, a templomkerülők intésével és a nyilvános multságok idejének a szemmel tartásával a mélyebb valláserkölcsei életre való törekvést célozzák. A többi jelentés nem szól a belmissziói bizottság üléseinek a számáról, némelyik pedig azt írja, hogy e teendőket a presbitérium végzi.

A gyermekpasztoráció szélesebbé tételéről, a hét évesekre is kiterjesztéséről szól 25 jelentés, míg a többi hallgatása a régi gyakorlatnál maradást sejteti. A pasztorált gyermekek száma gyülekezetekként változik, a munkások száma 1—3 férfi és 1—8 nő között ingadozik.

A konfirmáltakkal való beható foglalkozásban minta lehet Bodrogolaszi, ahol a lelkész vasárnap és csütörtökön gyermek-istentisztelet biblia, Heidelbergi Káté olvasás és társalgás által neveli őket az istenország, az egyház buzgó tagjaivá. Cigándon az őszi vasárnapjain részesülnek az ifjak és lányok vallásos oktatásban a Heidelbergi Káté alapján. Az egyesületi élet túlságos elaprózásában a bizalmatlanság csiréit látja lerakva. Semjénben a bibliakör és ifjúsági egyesület végzi e munkát, míg Bodrogkeresztúron bibliaolvasásból, éneklésből, imádkozásból, elbeszélések felolvasásából áll a konfirmáltak lelki gondozása, amelyben télen akadályt képez a fűtőanyag hiánya. Bodroghalászon a templom és vallásos estélyek gyakorlására buzdították a konfirmáltakat. Tolcsván a konfirmáltak szerda délután 4—5-ig járnak bibliaórára, míg vasárnap délután a vallásos összejövetelen szavalnak. Golopon a szavaláson kívül egy kis vallásos színművet is előadtak. Bájon megalakult a Konfirmáltak Egyesülete 22 taggal. Ezután a belépés minden konfirmáltra kötelező lesz. Alsóbereckiben lelkész, összejöveteleken teszi öntudatosabbá a konfirmációi előkészület anyagát. Erdőbényén az ifjúsági egyesület, míg Taktakenézen az ismétlő iskola nyújtja a lelkésznek az alkalmat a vallásos ismeretek mélyítésére. Tiszalúcon ezen kívül még a vasárnap délutáni templomi bentmarasztás és szereplések teszik intenzívebbé e munkát. Tokajban az úrvacsoraosztást megelőző szombat délután a templomban összegyűlnek a konfirmáltak. A szerencsi lelkész figyelmét kiterjeszti az iparos és polgári iskola növendékeire is.

A konfirmáltak gondozóinak a száma 1—9 között váltakozik.

A gyülekezeti belmissziói munkában segédkezet nyújt Sátoraljaúj helyben a Nő- és Leányegyesület. Cigándon az ifjúsági konferenciákra képviselőit rendszeresen elküldő ifjúsági egyesület az iratterjesztésben tevékenykedik. Az iratterjesztésre

vállalkoztak Nagyrozvágyon az énekkar tagjai, míg Ricsén ezt a vegyeskar végzi. Semjénben az ifjúsági egyesület és vegyeskar, Bodrogkeresztúrban csupán az előbbi buzgólkodik az iratterjesztésben. Mádron a Leánykör tagjai varrták és hordták szét a karácsonyi ajándékruhákat. Taktakenézen a Levente-egyesület segít a missziói munkában, Tiszalúcon még a Nőegyesület és Énekkar is.

A konfirmáció eredményesebbé tételére Sátoraljaiújhegyre októbertől áldozócsütörtökig heti két órában folyik a növendékek oktatása, akikre a lelkész, a hitoktatók és szülők lelkigondozóilag ügyelnek. Cigándon a konfirmációi előkészület idejét 3 hónapról 4½ hónapra emelték föl. Nagyrozvágy három évi előkészület után 15 éves korban konfirmál. Semjénben hét hónapos konfirmációi oktatás, de az úrvacsorai kérdésekről még később is tanulnak. Bodrogghalász a végrehajtott reform eredményességét emeli ki. Vele szemben Monok a növendékek csekély száma miatt a reform lehetetlenségét állítja. Vámosujfaluban a presbitérium a 14 éves korban való konfirmálás mellett foglalt állást. Öröm olvasni, hogy a konfirmáltak fogadalmukat megtartották, a templomot gyakorolják, úrvacsorával éltek, míg a hanyagok intésben részesültek lelkész és presbitérium részéről.

A törzskönyvekről és tagsági könyvecskékről Nagyrozvágy úgy vélekedik, hogy az kívánatos lenne. Szükségesnek vallja Golop, Taktakenéz, Erdőbénye, Báj, Bodrogghalász, bár szerinte e nélkül is virágozhat egy kisebb gyülekezet. Bodrogkeresztúron meg is van ez. Több gyülekezet ezzel ellentétben szükségtelennek tartja, egy rész pedig hallgat róla.

A szórványokra fordított segélyről szólólag Tiszalúcon a Bartha Ernő-alap 30 P-t fizetett traktátusokra, az egyház pénztára Prügyn 4·40 P-t úrvacsorai szerekre, Bodrogkeresztúron 6·— P-t vallásos iratokra fordított. Cigánd 140·— P-t adott ki tanyai vallásoktatásra. Ebből 40·— P eredt más forrásból.

Reggeli könyörgésekre járnak a hivek 0·01°/_o-tól 16°/_o-ig; vasárnap délelőtt 18°/_o-tól 80°/_o-ig, nagy ünnepen 40°/_o-tól 90°/_o-ig; úrvacsorával élnek 27°/_o—40°/_o-ig. Bár Golop és Prügy 200°/_o-ról tesz jelentést, azt mi az úrvacsorázók számának vesszük. A templomlátogatás érdekében a régi módszerek vétettek alkalmazásba, az akadályok is a régiek.

A gyermekágyasok és csecsemők gondozásáról rövid a jelentés. Sorkosztott kapott egy nő Cigándon, Semjénben testi táplálékot a kereszt szülők, míg lelki táplálékot a bizottság tagjai nyújtottak. Monokon nem segélyben, hanem gondozásban részesült két gyermekágyas. Bájon Dr. Báji Patay József földbirtokos gondot visel azokra, akik gyámolításra szorúlnak. Tokajban és Erdőbényén a Stefánia-Egylet gondoskodott a gyermekágyasokról. Tiszalúcon a kereszt szülők enni visznek a szegény gyermekágyasnak, a szegény csecsemőnek pedig ruhát ajándékoznak. Szerencsen a Mansz részesített segélyben egy gyermekágyast a lelkész közbenjárására.

A szegénygondozás is meglehetősen elhanyagolt állapotban van. E téren sokkal több tennivaló vár egyházunkra. Ma az anyagi erők nagyon gyéren gyűlnek e célra. Sátoraljaujhelyen 7 szegényt helyezett el szegényházban a gyülekezet, míg 60 gyermek ruhasegélyben részesült. Lelki eledelről a Farkas Jánosné vezetése alatt álló bibliaóra gondoskodott, a bibliakör tagjai látogatásban is részesítették őket. Tarcal, Tokaj, Sárospatak a régi módon gondolt szegényeivel. Cigándon a község szegényeit állandóan gyámolítják, de sok a cigány eltartott, akik egyenesen zaklatják a családokat. Valami 40 látogatás is történt érdekükben. Nagyrozvágy egy szegényről felebaráti szeretettel gondoskodik, Semjén hasonlóképen. Taktaharkányban a szegény-alap, Tiszalúcon a községi pénztár és Nőegylet gyámolítja a szegényeket. Bodrogkeresztúron 2 szegény, Tolcsván 4 szegény, Mádon 10 család részesült pénzsegélyben, Bodroghalász-

ban, Monokon ruhasegélyben volt részük a szegényeknek, a lelkészek is meg-meglátogatták őket. Bájon Patay a szegények istápolója. Szerencsen a község tartott 2 szegényt és a Mansz nyújtotta segítőleg kezét a szegények felé.

Ennyit a jelentések lapjairól. Ehhez a jelentéshez tudnunk kell, hogy csak a változásokról szól. Az állandósult missziói munkákkal úgy vagyunk, mint a régiek voltak a szférák zenéjével: azokról mit sem hallunk, mert mindig folynak azok. Sőt folyik olyan missziói tevékenység is, amelyről azt óhajtják, hogy azt egyedül Isten tudja.

Kérem e jelentés tudomásul vételét.

Belmissziói bizottság örömmel veszi tudomásul, hogy egyházmegyénkben az 1927—28. év folyamán a belmissziói munka behatóbbá vált s szélesebb körűvé lett és azt javasolja az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy utasítsa azokat az egyházakat, amelyek a gyülekezeti belmissziói bizottságok 1927—28. évi működéséről a jelentéseket be nem küldték, e jelentéseknek legkésőbb szept. 28-ig az egyházmegyei belmissziói előadóhoz való beküldésére, hogy azok az egyházkerületi belmissziói előadóhoz idejében fölterjeszhetőek legyenek. A jelentést nem küldött egyházak: Gesztely, Hernádnémeti, Kesznyéten, Sajóhídvég, Berzék, Tiszaladány, Csobaj, Ujcsanáros, Sóstófalva, Tállya, Mezőzombor, Erdőhorváti, Sára, Bodrogzsadány, Makkoshotyka, Tiszakarád, Zemplénagárd, Révleányvár, Ond, Pácin, Viss, Karos, Láca, Vajdácska.

3. Előadóhelyettes bemutatja a báji ref. énekkar négy példányban kiállított, presbitériumi jóvá-

hagyással ellátott alapszabályait, amelyeket egyházmegyei megerősítés végett terjesztett fel a báji presbitérium.

Minthogy az alapszabályok minden tekintetben egyházunk érdekeit szolgálják, belmissziói bizottság azok megerősítését a következő változtatások, illetőleg módosítások megtétele után javasolja:

A 2. §. így változtassék meg: „Az egyesület célja: vallásos énekek, valamint világi és nemzeti dalok összhangzatos betanulása, azoknak templomi és gyászistentiszteleten, hazafias ünnepélyeken és más alkalmakkor való előadása.“

A 3. §-ban: „Feddhetetlen előéletű“ helyett: „Feddhetetlen életű.“ E ponthoz végül hozzá csatolandó: „Évi tagsági díjuk 50 fillér.“

A 6. §-ban: Tisztikar tagjai helyett ez teendő: „Az énekkar tisztviselői.“ A felsorolt tisztviselők után még ez: „és hat választmányi tag.“

A 7. §-ból elhagyandó: Sürgős esetekben 100 pengőt utalványoz, de utólagosan a választmány jóváhagyását kell kérni. Helyette egyszerűen: „utalványoz bármily esetben.“

A 17. §. utolsó mondata: „Ellenőrzi a tisztikar működését“ mellőzendő.

A 19. §. első része megváltoztandó így: „A közgyűlés 1.: választja a tisztviselőket és a választmányi tagokat; 2.: felülvizsgálja és jóváhagyja a számadásokat, mely... stb.“

A 20. §. utolsó mondata törlendő, mert már a 3. §-ban előfordul.

4. Olvastatott és tárgyalatott az Egyetemes Konvent 88/1928. sz. határozata, amelyet az egyházkerületi közgyűlés azzal a felhívással küldött le egyházmegyénkhez, hogy a belmissziói bizottság állapítsa meg és tegyen jelentést arról, hogy a meglévő missziói körök segélye mennyivel lenne emelendő, hogy a meglévő vagy szervezendő köröknek mik a bevételei és kiadásai, valamint a több szórvánnyal bíró anyaegyházak mennyit áldozhatnak a maguk erejéből és mennyi segélyre szorulnak. Egyházmegyénket csak az utóbbi felhívás érdekli. Mivel a beküldött jelentésekből nem állapítható meg, hogy mennyi lenne szükséges az egyes anyaegyházakhoz tartozó szórványok gondozására, sem az, hogy ebből mennyi lenne segélyből fedezendő.

Belmissziói bizottság azt javasolja egyházmegyei közgyűlésnek, miszerint kötelezze el azokat a kebelbeli anyaegyházakat, amelyekhez szórványok tartoznak, hogy szept. 28-ig tegyenek jelentést az egyházmegyei belmissziói előadónak arról: mily összeg volna szükséges szórványaik gondozására, mennyit áldozhatnak a maguk erejéből és mennyi lenne segélyből fedezendő. A jelentések szept. 28-ig annyival inkább beterjesztendők, mert ezek az adatok idejében kell, hogy eljussanak az egyházkerületi előadóhoz, hogy azok az őszi közgyűlésen tárgyalhatók legyenek.

5. Olvastatott és tárgyalatott az Egyetemes Konvent 92/1928. sz. határozata, amelyben a konventi belmissziói bizottság előterjesztése alapján elfogadta és megállapította az 1928—29. évi belmissziói munkaprogrammot, amelynek f. 1928 jul. 11-én tartott egyházkerületi közgyűlés a 15. sz.

határozatával a pontos végrehajtásra és számonkérésére, azokról jelentéseik megtételére a fokozatosan kiépített belmissziói bizottságokat felhívta.

Belmissziói bizottság tisztelettel javasolja egyházmegyei közgyűlésnek, miszerint a konventi 92/1928. sz. határozatban foglalt 1928—29. évi belmissziói munkaprogram végrehajtására és számonkérésére, azokról jelentéseik megtételére a belmissziói bizottságokat kötelezze el.

6. Olvastatott és tárgyalatott az Egyetemes Konvent 93/1928. sz. határozata, amely szerint a diaszpóra-missziói kiosztott segélyekről minden év március hó végeig pontos elszámolást terjesszen föl a kerület, valamint pontos elismervényekkel számoljanak el az előző polgári évben nyert segélyekről és a segélyezett missziói központok is.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja a belmissziói bizottságot, miszerint a missziói segélyekről való elszámolásnál a konventi és kerületi rendelkezéseknek pontosan és idejében eleget tegyen.

7. A Filadelfia Diakonissza-Egylet azzal a kérelemmel fordul az egyházmegyei közgyűléshez, hogy közgyűlési határozattal köteleztessenek a gyülekezetek arra, hogy évente rendszeren támogassák a Filadelfia-Egyletet Bethesda-kórházi, árvaházi és egyéb szeretetmunkájában s ezen felül ajánlja figyelmébe a gyülekezeteknek, hogy munkáját adományokkal, perselypénzzel segítsék.

Belmissziói bizottság javaslata: Egyházmegyei közgyűlés pártolólág teszi át az egyházmegye pénzügyi

bizottságához a Filadelfia-Egylet kérelmét.

Több tárgy nem lévén, ügyvezető alelnök a belmissziói bizottság ülését bezárja.

Kmft.

Batta János
a bizottság jegyzője.

Dr. Filep Gusztáv
ügyvezető alelnök.

Egyházmegyei közgyűlés belmissziói bizottság jelentését tudomásul veszi és tett javaslatait határozati erőre emeli.

17. Olvastatott és tárgyalatott a tanügyi bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, az alsözempléni ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1928 szept. 17-én tartott gyűlésében.

Jelen voltak: Pataki Sándor lelkész-, Elekes Imre világi elnök, Kiss Ernő esperes, Hegedűs László, Hodossy Béla, Forgács Gyula, Kósa Szabó Pál, Batta János, B. Tóth István, Kovács László, Bartha Lajos, Tóth Kálmán, Janka Károly bizottsági tagok

1. Egyházi elnök üdvözölvén az egybegyűlt bizottsági tagokat, a gyűlést megnyitja. Jegyzőkönyv vezetésére felkéri Kovács László bizottsági tagot.

2. Egyházi elnök felolvassa az egymázmegye népiskoláinak 1927—28. isk. évi állapotáról szóló következő jelentését:

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

Mielőtt az alsözempléni ref. egyházmegye népiskoláinak 1927—28. évi állapotáról szóló jelenté-

semet megtenném, előre bocsátom, hogy tanügyi elnökségem ideje alatt Istennek segedelmével immár az összes iskolákat volt szerencsém meglátogatni s így azoknak külső és belső képéről most már tisztább látást szerezni. Épen azért azt várhatná valaki tőlem, hogy most már egy nagyobb-szabású jelentés keretében adok számot néhány év alatt szerzett tapasztalataimról, hogy esetleg levonva a következtetéseket, bizonyos tanácsokkal is fogok szolgálni. Minthogy azonban sem időm, sem terem nincsen a bővebb kiterjeszkedésre, engedtessek meg nekem, hogy csak röviden, néhány sorba foglaljam össze mondanivalómat.

Általános tapasztalatom az, hogy ha iskola-fentartó egyházaink s ezeknek vezetői iskoláinknak úgy anyagi, mint szellemi vonatkozású ügyeire még több gondot fordítanak, akkor egy kis elnézéssel eltűnének azok a fogyatkozások is, amelyek még ez idő szerint fennállanak.

Először is az iskolák anyagi ügyeire: helyiségeire, berendezésére, külső és belső rendben tartására, udvarára, játszó-gyakorló terére, illem- s mellékhelyiségeire stb. gondolok, melyek még mindig sok kívánni valók tartanak fel, amelyek csak akkor fognak eltűnni, amikor elsősorban a lelkész, azután a gondnok, majd a presbiterek és legelsősorban maga az iskola tanítója fordítanak rájuk legtöbb gondot.

Másodszorban tanítói karunknak arra a lángoló buzgóságára gondolok, mely a közelmúlt esztendőben a nemzeti, hazafias, vallásos és erkölcsi leromlás idején oly magasra csapott s ennek nyomán oly eredmények támadtak, hogy méltán remélhattük egy szebb és boldogabb jövő kialakulását. Ha az újjáépítésre szánt ez a buzgóság nem fog ellankadni, sőt a hiányok, hibák láttára a kiigazítás, jóról jobbra, szépről szebbre, helyesről helyesebbre való törekvés vágyától indítatva még fokozottabb mértékben fog működni, akkor teljes bizalommal nézhetünk a magyar jövő kialakulása

felé. A magyar faj és Krisztus megváltottainak s ezek nevelésének szeretetében rajta hát! Hűséggel és odaadással haladjunk előre! . . .

Az 1927/28. iskolai évre vonatkozólag iskolalátogatóink jelentése nyomán közlöm, hogy iskolai életünknek ez az éve is egy nagy szorgalmas munkában és áldásos eredményekben eltelt éve volt. A nevelés, tanítás, a módszer, a kérdezés, a tanító fellépése, a tanító és tanítvány közötti bizalmas, meleg, szeretetteljes viszony, az iskolai fegyelem, rendtartás, naplók, rend, tisztaság, tananyagfeldolgozás stb. stb. ha néhol valami kívánni valót mutatnak is, de azért a legtöbb helyen kifogástalanok, sőt dícséretes elismerésben részesültek. Ahol hiányok mutatkoztak, az útasítások kellő tapintattal megadattak.

Az iskolákban a tanítás eredménye a három érdemjegy helyett négy, sőt újabb konventi intézkedés folytán ötből lett kiválogatva és érdemként juttatva. Így lett aztán 43 kitünő iskolánk, 14 jeles, 18 jó, 8 elégséges. Elégtelen nincs, azonban van egy osztályozatlan: a simai. Innen a tanító az év vége felé távozott el, hagyván hátra egy gyöngé iskolát, amit a pár napos új tanító rovására elbírálni nem lehetett. *Javasolja is az iskolalátogatóság az évközben való tanítóváltozás megszüntetését.* Ne csak a bibliabeli, hanem a jelenkor sáfárai is hallják meg a bíró ítéletét: „. . . jól vagyon . . .”, vagy pedig: „. . . nem lehetsz ezután . . .”!!

A simai tanító menekülésszerű ellépését szeretném ajánlani a b.-halászi tanító részére, ha ugyan nem késő már ez a jó tanács. B.-halászban ugyanis a helyzet egészen tarthatatlan. Gondoljuk meg, hogy egy ember egész generációkat tönkre nem tehet. A tanfelügyelőség is megelégette már teljesen a helyzetet.

Egyházmegyénk lélekszáma: 51,542, melyből a mindennapi tanköteleseknek a száma: 5.076, az ismétlősöké pedig: 2.393; összesen = 7.469. Az

összes lélekszámnak tehát $\frac{1}{7}$ része. Ennek a gyermekeseregnek mintegy $\frac{2}{3}$ részét fogadják be a felekezeti iskolák (3898-at), $\frac{1}{3}$ -át pedig a községi, ill. állami iskolák (1108-at). 70 tanköteles jár más felekezeti iskolába, míg ezzel szemben mihozzánk jár 456 másvallású.

A hat osztályú népiskola 50 iskolából csak 4 (négy) helyen nincs kiépítve a gyermekek csekély létszáma miatt. Igaz azonban az is, hogy ahol az V—VI. osztályok kifejlesztettek, ezen osztályok lélekszáma is még mindig messze marad az I-ső, vagy II-ik osztályok létszámától. Sok I-ső, II-ik stb. osztályos nem juthat fel a felsőbb osztályokba. Újabban követeljük a VI-ik osztály elvégzését, sőt a VIII. osztályra való kifejlesztés is programmon. Mi reformátusok, az iskolák barátai, ennek csak örülni tudunk. Azonban föltétlenül szükséges ehhez olyan életlehetőség teremtése, hogy a szüle nélkülözni tudja gyermekét 15 éves koráig és ne legyen rászorúlva annak testi munkájára és keserves keresményére már 10—12 éves korában, mint ahogy ez ma történik és épen az e miatti mulasztások miatt sokan az V., a VI. osztályba sem léphetnek elő. Azonban a mulasztások okát, ha keressük: gyakran nem a szegénységben találjuk meg, hanem részint a kellő szigor hiányában, részint a gyöngébb minősítésű iskolák vezető-tanítóiban. Hiába, — a tanítás: művészet! A művész munkáját pedig nézni, vagy hallgatni élvezet még a gyermeknek is s ezért az élvezetért odaad a gyermek játékot, munkára küldő szülei parancsot is, ha kell! *Ha tehát az iskolai mulasztások ellenőrzésére a felső hatóságoknak ezentúl nagyobb gondjuk lesz, azért a tantestület tagjai is érezzék a felelősség súlyát!*

A vallás- és énektanítás megfelelő. A nem felekezeti iskolák is el vannak látva a kellő oktatókkal s erre a célra fordított egyházi forrásból: 795 P. 29 fill., más forrásból: 4401 P., összesen: 5196 P. 29 fill.; míg az összes elemi iskoláztatá-

sunk költsége egyházi, állami, községi és egyéb forrásokból fedezve 238.820 P. 42 fillérre rúgott.

A lefolyt iskolai évben két új iskola épült államsegítséggel: Bájon és Lácán. Hernádkakban még mindig csend van, pedig a szükség hangosan kiált. *Mar csak szigorú esperesi intézkedés segíthet a dolgon.* Egyben várjuk Cigánd, Karád, Ricse, Ond fejlődését ezen a téren, amely egyházközségek tavalyi jelentésük szerint az építés ügyét folyamatba tették. Szerencsen az állami iskola kifejlődése lépett előtérbe a felekezeti helyett, de itt a felekezeti számaránynak reánk nézve hátrányos tanítókénevezések miatt támadt sérelem.

Iskolalátogatóink látogatás közben szerzett tapasztalataikról olyan terjedelmes és értékes jelentéseket küldöttek be, hogy azoknak egy tanügyi jelentésben való feldolgozására s így még nagyobb terjedelemben való előadására sem idő, sem hely nem áll rendelkezésünkre. Miután ezek a megfigyelések, az ezekből levont következtetések, számtalan utasítások bő terjedelmük miatt egyhm.-i jegyzőkönyvünkben meg nem jelenhetvén, az érdekelteknek tudomására nem juthatnak: életrevaló indítványként közlöm egyik iskolalátogató társunknak: Bartha Lajos vissi tanítónak azon óhaját, hogy ezek a jelentések iskolalátogatási körönként annyi példányban készíttessenek el másolatban a körlátogatók által, ahány iskola van egy körben s ezek a másolati példányok iskolalátogatás után az egyes iskolaszéki elnököknek a jövőben való mihez-tartás végett küldessenek meg. Ezen jelentések közül jelen alkalommal kiemelem a Kovács László és Hodossy Béla látogatótársaink közös jelentését, mely a gesztelyikör iskoláinak állapotáról minden részletre kiterjedőleg olyan hű képet mutat, hogy jelentéstételre már csak formájánál fogva is szinte mintaképen használható fel.

Midőn még egyházmegyénk tanítóinak törzskönyv lapját csatolom: jelentésem elfogadását tisz-

telettel kérve magamat a mélyen tisztelt T. B. tapasztalt jóindulatába ajánlom.

Tanügyi bizottság lelkészi elnökének jelentését elismeréssel tudomásul veszi s ennek alapján a következő határozati javaslatokat terjeszti fel a Nagyt. egyházmegyei közgyűlés elé:

a) minthogy az évközi tanítóváltás a tanító működésének év végén történő elbírálását, esetleg felelősségre vonását lehetetlenné vagy legjobb esetben hosszadalmas hivatalos eljárással nehézkessé teszi: méltóztassék iskolafentartó egyházainkat s egyházmegyénk tanítóit az évközi változások megszűnése végett a tanítóváltásokra vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet szigorú betartására utasítani;

b) méltóztassék felhívni egyházmegyénk tanítóinak figyelmét arra, hogy az iskolai mulasztások elbírálásánál jövőre a tanítóknak a mulasztások meggátlására irányuló nemcsak hivatalos, de pedagógiai működése is bírálat tárgyát fogja képezni;

c) méltóztassék Kovács László és Hodossy Béla iskolalátogatók szakszerű jelentését elismeréssel figyelembe venni s utasítani iskolalátogatóinkat arra, hogy az ezen minta alapján készített jelentéseiket a jövőben annyi példányban készítsék el másolatban, ahány iskola van körükben, hogy ezen másolatok az iskolaszéki elnököknek iskolavizsgálatok után mihez tartás végett a tanügyi bizottság elnöksége útján megküldhetők legyenek;

d) méltóztassék Hernádkak iskolaépítésére vonatkozólag Esperes úr útján szigorú intézkedéseket tenni.

3. Tárgyaltatott Zemplénavármegye kir. tanfelügyelőjének esperes úrhoz 1759 1928. sz. a. megküldött azon átíratata, hogy Szilágy András bodroghalászi tanítóval szemben — azért, mert több éven át ismételt figyelmeztetések ellenére sem teljesítette tanítói kötelességeit, a legszigorúbban járna el, sőt fegyelmi úton vonná felelősségre s az eredményről a kir. tanfelügyelőséget értesítse.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy a Szilágyi András gyenge működéséről s ennek következtében a bodroghalászi iskola szomorú állapotáról egyházmegyei iskolalátogatóink útján több éven át, így legutóbbi évi jelentései után is szerzett tapasztalatai alapján esperes úr vele szemben E. T.-eink legszigorúbb alkalmazásával járjon el annyival is inkább, mert tényleg nem tűrhető, hogy kulturális központunk tőszomszédságában jóformán teljes eredménytelenséget mutató iskola legyen, csupán azért, mert az iskola tanítója kötelességeit nem teljesíti.

4. Tárgyaltatott a szerencsi ref. egyháznak a múlt évi őszi egyhm.-i közgyűlés 13-ik jkvi pontjában foglalt, a II-ik tanítói állás megszervezését s a II-ik tanterem felépítését elrendelő határozatára adott 76., 77., 78. 1928. sz. jelentése, mely szerint anyagiak híján az egyházmegye rendelkezésének eleget tenni nem képes, de máskülönben is Szerencsen a felekezeti iskolák helyett az állami iskolák kifejlesztése lépett előtérbe, amely iskolákban, tehát úgy az áll. elemi, mint polgári iskolákban a fölös ref. növendékek megfelelő megosztással kedvező elhelyezést nyerhetnek. Itt azonban panasz tárgyává teszi azt a szomorú és egyházunk érdekeit sértő tény, hogy az áll. elemi iskolánál növendékeink 20%-os arányszámához képest nem

hogy kellő számú ref. tanerő volna a viszonyosság alapján, de ref. tanerő egyáltalában még mindig nincs, dacára annak, hogy az áll. el. népiskola 11 tanerős és ez az ügy már sérelmezve is volt, sőt ref. tanerő kinevezésére nézve a tanfelügyelőség részéről ígéret is tétetett.

Tanügyi bizottság tisztelettel javasolja, méltóztassék a szerencsi egyház jelentését az indokokra való tekintettel tudomásul venni. Ami pedig az áll. iskolai tanítói — reánk nézve sérelmes kinevezéseket illeti, méltóztassék felettes egyházhatóságaink útján a nm. V. és közokt. miniszter urat kérni ismételten, hogy az áll. isk. tanerők, közelebbről a szerencsi tanerők kinevezésénél is egyházunk eminens érdekeit szem előtt tartva az osztó igazság alapján méltóztassék eljárni s a szerencsi áll. elemi iskolához legalább is 2 ref. tanerőt kinevezni.

5. Bizottsági gyűlésünk tárgyát képezte Bartha Lajos t. b. tag előadásában az Elnökségnek egyházmegyénk múlt évi őszi közgyűlése rendelkezésének alapján a minta tanmenet és tanrend kiadására vonatkozó előmunkálata.

Tanügyi bizottság, tekintettel arra, hogy ez a nagyjelentőségű kérdés nemcsak egyházmegyénket, hanem egész egyetemes egyházunkat is a legközelebbről érdekli, tisztelettel javasolja, hogy egyházkerületünk útján Egyetemes Konventünk kéressék fel arra, hogy hirdetne pályázatot minta tanmenet és tanrend készítésére akként, hogy annak kinyomatása már a következő 1929—30. tanévre megtör-

ténhessék. A tanmenet és tanrend az új tanterv s az új vallás és énektanítási terv alapján lenne készítendő.

Iskolatypusok a következők:

1. osztatlanok;
2. részben osztottak;
3. teljesen osztottak.

Ezenkívül miniszteri utasítás szerint készítendő még ugyanazon típusokra csendes foglalkozási tervezet is. A pályázatra beérkezett munkák szakbizottság által bíráltassanak meg. Az ez által elfogadott mű, mint a Konvent tulajdona, jutalomban részesítendő. A kinyomatás költségei, miután az egyházak elkötelezendők ezen műveknek iskoláik számára való beszerzésére, a befolyó vételárból megtérülnek.

6. Bizottságunkban általános panasz tárgyát képezte az a méltánytalan elbánás, hogy Zemplén-vármegye tanfelügyelői hivatalához ref. munkaerő beosztva nincs, holott vármegyénknek területén csak felekezeti iskoláinkban is 84 ref. tanerő működik és a vármegye népességének 50%-át reformátusok alkotják.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy egyházmegyénk ezen méltánytalan elbánás miatt támadt sérelem megszüntetése végett egyházi főhatóságunk útján tegyen fölterjesztést a nm. Vall. és közokt. miniszter úrhoz.

7. Statisztikai adatok alapján tárgyalattott, hogy ref. középiskoláinkban, közelebbről a spataki főgimnáziumban egyre fogy a szegényebb ref. — mindjobban nő az ugyanilyen néposztályból toborzott, kath. alapok segítségével tanuló r. kath. növendékek száma, holott a tanítatás költségei, kü-

lönösen a jó tanuló és erkölcsű szegény ref. gyermekek szüleire nézve nem jelentenéek nagy megterhelést akkor, amikor főiskolánk az ilyenek számára jótéteményeket helyez kilátásba. Ha a szegényebb sorsú ref. gyermekeknek középiskoláinkból való kimaradása, így a magyar közélet számára éppen az ezekben nyerhető kiváló erők felnevelése megszűnik: helyüket majd azok fogják elfoglalni, akik a mi szempontunkból nézve csak hátrányosan fogják befolyásolni a közéletet.

Tanügyi bizottságunk a maga részéről is teljes aggodalommal látja a szegényebb sorsú gyermekeknek főiskoláinkról való kimaradását, azért tisztelettel javasolja, hogy egyházmegyénk s egyházkerületünk alkalmas úton és módon hívja fel elemi népiskoláink vezetőit arra, miszerint segítő alapok létesítésével is hassanak oda, hogy a szegény, de szép tehetségű gyermekek szülei ne zárkózzanak el gyermekeiknek ref. főiskoláinkon való neveltetésétől tehetetlenségükre való hivatkozással, annyival is inkább, mert az ilyen növendékek további taníttatását kitünő előhaladás esetén nagyban megkönnyítik az iskolai jótétemények.

8. Mint népiskolai érdekeinkkel szoros kapcsolatban lévő ügy merült fel az a kedvezőtlen jelenség, hogy tanítóképző-intézeteinkben, közelebbről a sárospataki képezdőben is fogyófélben van a ref. növendékek száma, mert még mindig uralkodik az a gyarló felfogás, hogy csak a gyöngye tanulók mennek a tanítói pályára. Minthogy pedig újabb intézkedések szerint képezdőbe legalább is jós osztályzattal lehet bejutni, ezt az alkalmat nem használják ki kellőképen középiskolás ref. növendékeink: így e téren hanyatlás — s később ref.

tanítóhiány fog bekövetkezni nagy veszteségére ref. népnevelési ügyünknek.

Tanügyi bizottságunk szükségesnek látja egyházkerületünk útján felkérni középiskoláink tanári testületeit arra, hogy növendékeik körében alkalmas felvilágosításokkal hatnának oda, hogy a képezdék elnéptelenedésének tünete megszűnjön; hiszen a tanítói pálya ma már nem mostohán kezelt gyermeke sem az egyháznak, sem az államnak, s magasabbrendű érdek, hogy a jobb tanuló ifjak se vonakodjanak rálépni — éppen nemzeti és egyházi életünk szebb jövőjének kivívása érdekében — erre a pályára.

9. Tárgyaltatott mint szintén elemi népiskoláinkat közelebbről érdeklő állapot, hogy a sárospataki tanítóképző ref. vallású növendékei (mióta nem gimn. vall.-tanárok látják el a hitoktatást) nincsenek ellátva rendszeres és állandó vallás-tanító erővel s emiatt a komoly vallásos előkészület lehetetlen; ez kihatással lehet későbbi népiskolai működésükre.

Tanügyi bizottság tisztelettel javasolja, miszerint kéressék fel Főtiszt. egyházkerületünk arra, hogy a sárospataki képezdében a vallásstanári állás betöltése felől sürgősen intézkedni méltóztassék.

10. Népiskolai ügyeinkkel kapcsolatosan tárgyaltatott a népiskolákból idegen nyelvek tanulása szempontjából hiányos nyelvtani ismeretekkel gimnáziumba került növendékeknek az idegen nyelvekben való nehézkes előhaladása.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy egyházmegyénk utasítsa tanítóinkat a magyar nyelvtannak intenzív tanítására s az iskolalátogatókat ennek szigorú ellenőrzésére.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

K. m. f.

Kovács László sk.

t. b. jegyző.

B. Tóth István sk.

t. b. tag.

Pataki Sándor sk.

t. b. elnök.

Hegedűs László sk.

t. b. tag.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság jelentését tudomásul veszi, a bizottsági elnök előterjesztéséhez fűzött, valamint a bizottság 3., 4., 5., 6., 7., 8. és 10. sz. javaslatait elfogadja s azokat határozati erőre emeli.

A sárospataki áll. tanítóképző vallás-tanári állásának szervezésére vonatkozó 9-ik sz. javaslat felett azonban, miután itt a vallástanítást egyelőre a spataki egyház a rendelkezésére álló erők által teljes megelégedésre igyekszik és kívánja ellátni — napirendre tér.

18. Kőrösy György újcsanálói lelkész beadványában előadja, hogy a jövedelemadóról szóló Hivatalos Összeállítás 22. §. 3-ik bekezdés 4. pontjának a), b), c) alpontjai kedvezményt nyújtanak a többtagú családoknak oly módon, hogy egy, kettő, sőt három fokkal alacsonyabb fokozat szerint kell az adót megállapítani. A törvény eme kedvezményével szemben áll az, hogy a családi pótlékot a jövedelemadó alapjául beszámítják és ezzel a nagy családú embernél az alap igen felszökik s ezzel együtt az adó is, mert az progresszív. A jövedelemadóról szóló törvény paragrafusai közt nem találni sehohsem kimutatva azt, hogy a családi pótlék

adóalap, viszont az ellenkezőjét sem. Egyik helyen azután beszámítják, másik helyen nem. Tisztelettel indítványozza, hogy egyházmegyei közgyűlésünk a fokozatos egyházi hatóságok útján kérje a pénzügyminiszter urat arra, hogy a családi pótlékot terhes átalánynak minősítse s így az a jövedelemadó alól mentes legyen.

Egyházmegyei közgyűlésünk e fontos indítványt magáévá teszi és kéri kerületünk útján az Egyetemes Konventet arra, hogy írjon fel a Pénzügyminiszter úrhoz abban az irányban, hogy a családi pótlék a jövedelemadó alap alól mentes legyen.

19. A hernádnémetii egyház felterjeszti jóváhagyás végett presbitériumának 1926 november 21-én és december 5-én hozott határozatát a magtárépület és körülötte lévő mintegy 450 négyszögöl terület eladása tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés a jóváhagyást megtagadja, mert-szerződés hiányában nem áll módjában állást foglalni s mert a közgyűlési határozat szabálytalan, miután törvényeink értelmében ingatlan eladás esetén névszerinti szavazás szükséges s ennek a jegyzőkönyvből is ki kell tűnnie.

20. A sajjóhidvégi egyház felteszti jóváhagyás végett az 1928 július 28-án Munk Soma és nejével kötött adásvételi szerződést a sajjóhidvégi 6. számú betétben foglalt 16477. helyrajzi számú ingatlan megvételére, továbbá az 1928 július 19-én kelt és a Sajjóhidvégi Hangya Szövetkezet és társaival kötött adásvevési szerződést a sajjóhidvégi 40. számú betétben foglalt 136. számú ingatlan eladására vonatkozólag. Mindkét szerződéshez vázrajz van csatolva.

Egyházmegyei közgyűlés a szerződésektől a jóváhagyást megtagadja s meg-

bizza elnökséget, hogy hiánypótlás esetén, amennyiben a jóváhagyás ellen aggály nem merülne fel, a szerződéseket jóváhagyási záradékkal lássa el és felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerülethez terjessze fel.

Meg kellett tagadni a jóváhagyást, mert az ingatlan tehermentessége és értéke igazolva nincsen s hiányzik azonkívül a törvényeink értelmében megkívánt presbiteri és közgyűlési határozat e tárgyban.

21. Tárgyaltatott a hernádnémeti ref. egyház 900—dollar kölcsön felvételének engedélyezése, valamint iskolaadójának 5%-ról 10%-ra való felemelése iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés, miután az egyházi törvények vagyoni kérdésben úgy a presbitériumban, mint az egyházközségi közgyűlésben névszerinti szavazást rendelnek el, ez pedig a hernádnémeti egyház jegyzőkönyveiből nem tűnik ki, az ügy tárgyalás alá nem volt vehető.

22. Tárgyaltatott a bodrogkereszturi ref. egyház templom és kántorlakás renoválása céljából 1.450 dollar kölcsön felvétele engedélyezése iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés, miután a beterjesztett presbiteri és egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyveiből kiténik, hogy a felveendő 1.450 dollar kölcsönt, melyet templom és kántorlak renoválása céljából óhajtanak felvenni, az E. T. I. t.-c. 43. §-a értelmében úgy a presbitérium, mint az egyházközség közgyűlése névszerinti szavazással elfogadott, 1.450 dollar kölcsön felvételét 35 éves törlesztésre 8·94% annuitással a protestáns országos hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjától felvenni engedélyezi.

23. A bodroghalmi egyház 1928-ik évi költségvetését a nt. Esperes úr nem erősítette meg, mivel a költségvetés egyes tételei magyarázatra szorulnak. Nevezetesen:

Szükséglet I. a). Az adósegély nem a lelkészé, hanem az egyházé. Van-e valami határozat, melynél fogva közmunka vagy más javadalom megváltására azt az egyház lelkésznek adja?

Szükséglet I. g). Beterjesztendő az a presbiteri határozat, amely kimondja, hogy a jegyzőségért a lelkésznek évi 2 q. buza jár.

Szükséglet I. a) és Szükséglet VI. d). Tartozás a templom-számlának ugyanazon összeg kétszer van felvéve.

Fedezet IV. 6. Beterjesztendő azon presbiteri határozat, amely a kölcsönt engedélyezte.

Általános megjegyzés: a költségvetésben maradványt lehetőleg nem kell feltüntetni.

Dr. Tálás Áron a kifogásolt tételekre a következőkben válaszol:

I. a). Az adósegélyt több egyházban a lelkész kapja különféle címeken. Itt mindig a lelkész kapta, anélkül, hogy erre írásos alapot találnék, de én annak okát abban találok, hogy rendetlenül vezették a jegyzőkönyveket elődeim idején.

I. g). Mellékelve egy presbiteri határozat.

I. e) és VI. d) nem ugyanazon célu összegek! Ugyanis az első a kántor fizetésre, a második különféle időleges szükségletekre vétetett kölcsön a templom-számlától! Jelezve vannak a gondnoki napló tétel-számai. Általában meg kell jegyezni, hogy rendes egyházi adó a templomépítési terhek miatt nem vettetett ki az elmúlt néhány évben, a földek pedig víz alatt állván, nem jövedelmeztek s ezért a kölcsönzés.

IV. b) Mellékelve egy presbiteri határozat.

Egyházmegyei közgyűlés helyesli, hogy az esperes úr a bodroghalmi költségvetést nem erősítette meg, helyesli pedig azért, mivel az adósegély az egyházé

és nem a lelkészé, helyesli továbbá azért, hogy a presbitéri jegyzőségre vonatkozólag a lelkész nem vette figyelembe az E. T. I. 44. §-át, helyesli harmadszor azért is, mivel a szükséglet I. e) és VII. d) tartozás a templomszámlára ugyanazon összeg kétszer van felvéve és ennek oka a lelkész magyarázata után sem látszik világosnak.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyházat új költségvetés beterjesztésére.

24. A csobaji egyház presbitériuma által 1928. évre megállapított költségvetést a közgyűlés meglebbezte, még pedig azért, hogy a presbitérium a fuvarátalányba felvett 285 P-t és ebből kifolyólag a hivek egyházi adója az állami adónak 20%-a lenne. A közgyűlés ragaszkodik továbbra is ahhoz, hogy a fuvarozást a földes gazdák teljesítsék és akkor az egyházi adó az állami adónak csak 17%-a lesz. Mig a presbitérium azt vitatja, hogy a természetbeni fuvarozással roppant sok kellemetlenség jár és azt a 20%-ot csak az 1928. évre kéri megerősíteni, mig a tanítói nyugdíj hátrálékot kifizeti, akkor azután az adópercent 17%-nál is kevesebb lesz.

Egyházmegyei közgyűlés a presbitérium által elkészített költségvetést jóváhagyja és megerősíti és a csobaji egyház közgyűlése felebbezését elutasítja.

25. A bodroghalászi egyház beterjeszti az új adókulcs életbeléptetésére vonatkozólag hozott határozatait, mely szerint az eddigi állami adó alapján történt kivetés helyett a földterület és házmennyiség alapján fog történni az egyházi adó kivetése. Kéri annak az új adókulcsnak a megerősítését, hogy a költségvetésben mutatkozó hiány fedezetéről gondoskodni tudjon.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bodroghalászi egyház új adókulcs életbelépteté-

sét megerősíti, mivel a presbiteri és közgyűlési elfogadó határozatokkal fel van szerelve és az új adókulcs életbeléptetése ellen felebbezés nem történt.

26. A tarcali egyház templomának renoválására a hivekre 1928., 29., 30. és 31. évekre rendkívüli adót vet ki minden kat. hold területre 4 éven keresztül 5—5 kgr. búzát, kéri annak a rendkívüli adónak megerősítését, egyúttal kéri, hogy az amerikai kölcsönből, — melyet a Protestáns Országos Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja folyosít — 14.000 P-t vehessen fel.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy az egyháznak kérvénye szabályszerű presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel el van látva, a rendkívüli adó kivetését megerősíti, a 14000 P. kölcsön felvételére engedélyt ad és azt a Főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez megerősítés végett felterjeszti.

27. A semjéni ref. egyház templom renoválására, harang beszerzésére rendkívüli adó kivetésének megerősítését kéri; továbbá kéri, hogy 6000 P. kölcsönt felvehessen és hogy 800 P. orgona alapját az építkezési célokra felhasználhassa; végül az egyházmegyétől segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy az egyháznak kérvénye szabályszerű presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel el van látva, a rendkívüli adó kivetését megerősíti; a 6000 P. kölcsön felvételére engedélyt ad, továbbá megengedi azt, hogy a 800 P. orgonalapot az építkezési célokra kölcsönként felhasználhassa azzal a kikötéssel, hogy az építkezés után 3 évre az orgonalapot visszaállítani kö-

teles. A segélyre vonatkozólag tudatja az egyházzal, hogy erre fedezet nincs.

Ezen határozat jóváhagyás végett a Főtiszt. egyházkerülethez is felterjesztetik.

28. A szerencsi ref. egyház a lelkészlak és bérház építésére az amerikai kölcsönből, melyet a Protestáns Országos Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja folyósít, 200.000 P. kölcsönt óhajt felvenni. Egyúttal csatolja a kölcsön felvételére vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokat.

Egyházmegyei közgyűlés előtt a kölcsön felvételét engedélyezné, utasítja az egyházat, hogy olyan közgyűlési jegyzőkönyvet terjesszen fel, amelyből kitűnik az, hogy az egyháztagok névszerint szavaztak. A presbiteri jegyzőkönyv a törvényes követelményeknek megfelel. Előre is figyelmezteti az egyházmegyei közgyűlés az egyházat, hogy 200.000 pengő oly nagy összeg, hogy arra engedélyt semmi körülmények között nem fog adni.

29. A tállyai ref. egyház felterjeszti módosított lelkészi díjlevelét 4 példányban megerősítés és a Főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez való jóváhagyás végett.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett lelkészi díjleveleket nem erősítheti meg, tekintettel arra, hogy az 1909 tavaszi egyházkerületi közgyűlésnek 80-ik pontja nincs megtartva, ahol nevezetesen arról van szó, hogy a díjlevelek, mint okmány-szerű beccsel is bíró fontos iratok mindig egész iven és legjobb minőségű papiroson állítandók ki. A régi díjlevel pedig mellékendő, hogy megállapítható legyen, hogy nincs díjlevel csonkulás.

30. A simai leányegyház beterjeszti előkönyörgő tanítójának díjlevelét 4 példányban megerősítés és a Főtiszteletű egyházkerülethez való felterjesztés végett.

Egyházmegyei közgyűlés előtt a díjlevelet megerősítené, utasítja az egyházközséget olyan presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyv beterjesztésére, melyből kitűnik, hogy az E. T. I. t.-c. 43. §-a rendelkezése megtartatott. Figyelmezteti egyúttal közgyűlésünk az egyházat, hogy a díjlevél a legfinomabb papíron állítandó ki.

31. Göndöcz István hernádnémetii lelkész határozatot kér a lelkészi díjlevel 5. pontjában foglalt, vasútvonalhoz elvett földek 260 korona elleni értékére vonatkozólag, mely összeg a díjlevel szerint a mindenkori lelkész használatába adandó s mely összeget Kiss Ernő esperes úr papírpénzben akart átadni 1926-ban, amit folyamodó nem fogadott el.

Egyházmegyei közgyűlés folyamodót az E. T. II. t.-c. 33. §. 5., 8. pontjai alapján az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz utasítja.

32. Bíró Lajos és társa, Kelemen Sándor tállyai lakosok, tállyai ref. egyház választó tagjai Osváth József tállyai ref. lelkésznek ama kijelentése és eljárása miatt, hogy a tállyai ref. egyház közpénztárának és Váradi Szabó Miklós alapjának 1927. évi zárszámadásait s 1928. évi költségvetéseit az egyházközségi közgyűlés elé nem vitte s az elé vinni nem engedi s ez által az egyházközségi közgyűlést ez ügyekben való önkormányzati jogának érvényesítésétől elzárja — bő terjedelmű s az egyházközség múlt évi számadására is észrevételeket és kifogásokat tevő felebbezést adtak be s kérik a Nt. és Tek. egyházmegyei közgyűlést annak kimondására, hogy a tállyai ref. egyházban az egyházi zárszámadásokat a törvény és az eddigi szo-

kott mód értelmében s az egyházi költségvetéseket a törvény és a fennálló törvényes gyakorlat szerint az egyházközségi közgyűlés elé kell terjeszteni s kéri, hogy az egyhm.-i gyűlés Osváth József tállyai ref. lelkészt utasítani sziveskedjék az iránt, hogy a tállyai egyház 1927. évi zárszámadásainak és 1928. évi költségvetésének tárgyalására az egyházközségi közgyűlést sürgősen és a szabályszerű módon hívja össze.

Egyhm.-i gyűlés felebbezőket felebbezésükkel elutasítja:

1. mert E. T. III. t.-c. 23. §-a szerint a gondnok által elkészített számadást „első fokon a presbiterium vizsgálja, vagy vizsgálta meg saját bizottsága által, azokra észrevételeit, helyeslő, vagy elmarasztaló határozatát rájuk vezetteti; a számadás eredményét az egyházközség közönségének a szokott módon tudomására hozza s a számadást hitelesítő okmányokkal együtt az espereshez beterjeszti, aki azt tüzetes felülvizsgálás végett az egyházmegyei számvevőszékhez átteszi, amely azt a fennálló szabályok értelmében véglegesen megvizsgálván, jelentése alapján az egyházmegyei közgyűlés határozatot hoz, abban a számadó gondnokot felmenti vagy elmarasztalja.“ Tehát az egyházközségi közgyűlés hatáskör híján nem jogosult arra, hogy a számadásokat felülvizsgálja és azokat érdemben tárgyalja; idézett paragrafus csupán azt a jogot biztosítja egyházközség közönségének, hogy a számadás eredménye a szokott módon tudomására hozassék. S amennyiben ezen rendelkezésnek a tállyai egyház presbiteriuma nem tett volna eleget, egyhm.-i gyűlés által ezen kötelessége teljesítésére utasíttatik;

2. mert az E. T. III. t.-c. 6. §-a a költségvetés elkészítését is a presbiterium ha-

táskörébe utalja s így szintén minden jog-alapot nélkülöz felebbezőknek azon kíván-sága, mely egyhm.-i gyűlés által utasíttatni kéri lelkészt, hogy az egyház 1928. évi költségvetésének tárgyalására az egyház-községi közgyűlést sürgősen és szabály-szerű módon hívja össze;

3. mert felebbezők felebbezésükben — dacára annak, hogy egyházi törvényeink világosan körülírják az egyházközségnek, mint önkormányzati joggal bíró hatóság-nak hatáskörét (E. T. I. t.-c. 14. §.) s meg-jelölik az egyházközség jogainak gyakor-lására hivatott szerveket (E. T. I. t.-c. 16. §.) s ezek kötelességeit és hatáskörét, így többek között az egyházközségi közgyűlé-sét is (E. T. I. t.-c. 22. §.) — helytelenül értelmezik egyházi törvényeink hivatko-zott paragrafusait s az egyházközség fo-galmát azonosítják az egyházközségi köz-gyűléssel — holott a két fogalom teljesen mást jelent — s ezen az alapon olyan jo-gokat és hatáskört vindikálnak az egyház-községi közgyűlésnek, amit E. T.-eink an-nak körébe nem utalnak.

Mindezek alapján Osváth József tállyai lelkész az említett ügyekben tehát nem fosztotta meg az egyházközségi közgyűlést önkormányzati jogainak az érvényesítésé-től, hanem csupán egyházi törvényeink hivatkozott rendelkezéseinek tett eleget.

A felebbezésben 1927. évi gondnoki számadásra tett észrevételeket egyhm.-i gyűlésnek figyelmen kívül kellett hagynia, mivel a számadás az E. T. III. t.-c. 26. §-ában előírt módon megvizsgáltatott s egyházmegyénk f. évi tavaszi közgyűlésé-nek 16/1. sz. határozatával jóváhagyatott.

33. Rácz Endre ondi tanító felebbezett az ondi egyház presbitériumának 1928 augusztus 12-én hozott határozata ellen, melyben felebbező beadványa felett a határozathozatalt alkalmasabb időre halasztotta. Felebbező beadványában kérte az O. F. B. eljárás során a II. tanító javadalmazására juttatott 5 kat. hold föld esetről-esetre nyilvános árverésen való bérbeadását úgy, hogy ebből 120 P. a terhek és adók törlesztésére, 200 P. pedig a II. tanító javára fordíttassék.

Egyházmegyei közgyűlés az ügyet kivizsgálás végett esperes úrnak adja ki, hogy azt saját hatáskörében intézze el.

Igy kellett határozni, mert határozat határozott kérelem híján nem hozható, az ügy érdemi döntésre előkészítve nincsen s mert az egyház vagyona és vagyonkezelésére vonatkozó kérdések merültek fel, melyek feltétlenül eldöntésre várnak.

34. Zsiros József ondi lelkész arra való hivatkozással, hogy a Tiszáninneri Egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 61. sz. határozatával az 1928—29. iskolai évre a Sárospataki Theológián az ószövetségi tanzékra helyettes tanári minőségben alkalmazást nyert, 1928 szept. 1.—1929 szept. 1-ig terjedő időre szabadságolását kérelmezi egyhm.-i gyűléstől. Bejelenti, hogy a presbitérium szabadságolásához hozzájárult s helyettesítését Benke Kálmán s.-lelkész fogja ellátni. A helyettesítéssel járó minden költséget kérelmező magára vállalt.

Esperes úr Zsiros József ondi lelkész szabadságának szept. 1-én való megkezdését az egyhm.-i közgyűlés határozatáig ideiglenesen engedélyezte s hozzájárult ahhoz, hogy helyettesítését — az egyhm.-i közgyűlés bekebelezéséig — Benke Kálmán segédlelkész lássa el.

Egyhm.-i gyűlés — esperesének intézkedését jóváhagyva — Zsiros József ondi lelkész részére a kérelemben foglalt fel-

tételek mellett, a kért 1 évi szabadságot készséggel engedélyezi.

35. Dr. Tálás Áron bodroghalomi lelkész f. évi júl. 10-én kelt s a Nt. Esperes úrhoz intézett beadványában — arra való hivatkozással, hogy a folytonos zaklatások miatt idegbeteg lett, — mit az esperesi hivatalnál levő hatósági orvosi bizonyítvány is igazol, — most pedig régi maláriája is újból előjött s a becsatolt Zemplénum. tiszti főorvosa által kiállított bizonyítvány is szükségesnek tartja, hogy egészsége érdekében e területről, — mely mocsaras — távozzék — f. évi aug. 1-i hatállyal bodroghalomi lelkészi állásáról való lemondását bejelenti s kinyilatkoztatja, hogy a javadalom bizonyos, törvény szerinti részéről is lemond.

Esperes úr tekintettel arra, hogy Tálás Áronnak 2 rendbeli fegyelmi ügye van folyamatban, továbbá egyházának vagyonkezelési ügyei is vizsgálat alatt vannak, a lemondást nem fogadhatta el, sem szabadságot nem engedélyezhetett néki, hanem egyhm.-i gyűléstől kér intézkedést ebben az ügyben, mivel a bíróságunk határozatai egyhm.-i gyűlés előtt már remélhetőleg ismereteseek lesznek.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy Dr. Tálás Áron függő ügyei az egyházmegyei bíróság előtt részben elintéztést nyertek, nevezett lelkésznek a bodroghalomi lelkészi állásról való lemondását f. évi okt. 3-iki hatállyal elfogadja. Amennyiben esetleg Dr. Tálás Áronnak bodroghalomi lelkészségével kapcsolatban újabb bírósági ügyei merülnének fel, egyházmegyénk ezekre nézve az illetékességet fenntartja magának.

36. Tárgyaltatott Simon Bertalan alsódobszai egyháztag esperes úrhoz benyújtott felebbezése az alsódobszai presbitérium f. évi június hó 16-án 3. és 4. jegyzőkönyvi szám alatt hozott és június 30-iki kelet-

tel esperesileg jóváhagyott azon határozatai ellen, melyek szerint az egyházi közmunkát nem teljesítő egyháztalagok az évek óta tapasztalt hanyagságok és anomáliák megszüntetése végett birsággal sújtandók. A jogerőre emelkedett presbiteri határozatok szerint Simon Bertalanra, mint gazdasorban levő egyháztalagra 1927. és 1926. évekre visszamenőleg 10—10, összesen 20 pengő közmunkaváltság lett kiróva, mivel ezirányú kötelezettségének már két év óta nem tett eleget. E kivetést nevezett egyháztalag magára nézve sérelmesnek találván, annak törlését kéri. Hivatkozik arra, hogy neki az alsódobszai határban földbirtoka nincsen s bérelt házban lakik. Az alsódobszai presbitérium f. évi július 1-én tartott ülésében felebbező indokait sorban megcáfolva, a felebbezés elutasítását hozta javaslatba esperes úrhoz jóváhagyás végett felterjesztett határozatában. Erre esperes úr 605/1928. sz. alatt kelt végzésével Simon Bertalan felebbezését arra hivatkozással, hogy a presbitériumnak a közmunka tárgyában hozott határozatát jóváhagyta, — elutasította.

Egyházmegyei közgyűlés esperesnek a Simon Bertalan felebbezése tárgyában hozott elutasító végzését jóváhagyólag tudomásul veszi és felebbezőt a terhére jogerősen kirótt 20 pengő közmunkaváltság megfizetésére kötelezi.

El kellett utasítani a felebbezést azért, mivel a felebbező által felhozott indokokat, mint helyt nem állókat presbitérium sorban megcáfolta és így azokat figyelembe venni nem lehetett. De elutasítandó volt a felebbezés azért is, mivel annak beadásakor a presbitériumnak közmunka tárgyában hozott határozata — esperesi megerősítés folytán — már jogerőre emelkedett.

37. Győry Kálmán, a tolcsvai kör számvevője jelenti, hogy a körébe tartozó egyházak számadásait megvizsgálta, azokat rendben találta, az ő egyházának

számadásait Pataky Sándor lelkész vizsgálta felül, amely szintén rendben találtatott. Hogy erről nem tett jelentést eddig, kéri azt tájékoztatlanságának betudni.

Tudomásúl szolgál.

38. A nagyrozvágyi járás számvevője jelenti, hogy a bodroghalmi egyház 1927. évi hibás gondnoki számadása, — melynek helyesbbitését az egyházmegye 1928. évi tavaszi közgyűlése 16. sz. a. elrendelte — kijavítottatott, ezt jóváhagyta azzal a kikötéssel, hogy a presbitérium presbiteri határozattal kötelezte magát arra, hogy az E. T.-ekbe ütköző „pap hallgatási“ kiadásokat ez éven az egyház pénztárának visszafizeti. Megjegyzi továbbá a számvevő azt, hogy a magtári számadás zavaros.

Egyházmegyei közgyűlés a kijavított gondnoki számadás jóváhagyását tudomásúl veszi. A magtári számadásra vonatkozólag pedig utasítja a gondnokot, hogy 30 nap alatt fegyelmi felelősség terhe alatt tiszta számadást nyújtson be a számvevőhöz.

39. Esperes úr a bodroghalmi lelkészválaszlási ügy állásáról a következőket jelenti:

A bodroghalmi lelkészválasztás ellen beadott felebbezést az egyhm.-i bíróság időszaki tanácsa júl. 9-én elutasította. Az ítéletben a felebbezők megnyugodtak, a megválasztott lelkész, Fekete Gusztáv is megnyugodott, de már most jelzi, hogy az ügy őt nem érdekli, mert közben más lelkészi állást foglalt el.

Hogy a formáknak megfeleljek, a koncessát is elküldömneki s csak ha arra nem nyilatkozik vagy jelenti be, hogy az állást nem fogadja el, rendelem el az új választást.

F. évi aug. 5-én az ide mellékelt beadvány érkezett az esperesi hivatalba, amely — ha ugyan — reményt nyújtana az állás egyértelemmel való betölté-

sére. E beadvány szerint a bodroghalmi egyházközség 122 választásra jogosult tagja Bernáth István visszi lelkésznek a meghívása mellett foglal állást.

Tekintettel azonban arra, hogy e beadvány nem a presbitérium útján érkezett, tekintettel továbbá és főképen arra, hogy a szó alatti esetre az E. T. II. t.-c. 35. §-a határozottan intézkedik, tisztelettel kérem a közgyűlés utasítását a követendő eljárásra nézve.

Egyhm.-i gyűlés — bár örömmel vesz tudomást a bodroghalmi egyházközség választásra jogosult tagjainak azon szándékáról, hogy az üresedésben levő lelkészi állást egyértelemmel meghívás útján óhajtaná betölteni — azonban a lelkészi állásnak meghívás útján való betöltésére engedélyt nem adhat, mert az E. T. II. t.-c. 35. §-a világosan és félreérthetetlenül úgy intézkedik, hogy adott esetekben új választás tüzendő ki és „az újabb választás az előbbi pályázat alapján és az első választásnál használt választói névjegyzék szerint hajtandó végre.“

Utasítja azért egyhm.-i gyűlés esperejét, hogy a meghívási kérelem figyelmen kívül hagyásával s a hivatkozott §. tekintetbe vételével tegye meg az intézkedéseket az üresedésben lévő bodroghalmi lelkészi állásnak választás útján való betöltése iránt.

40. A jegyzőkönyv hitelesítésére

elnökségen kívül a jegyzői kar tagjai kiküldetnek.

41. A tárgysorozat kimerítettvén

elnök a gyűlést berekesztette.

Jelen jegyzőkönyv határozatai hitelesítették Sátor-
aljaújhelyen, 1928 szeptember 25-én.

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

Batta János

Szabó Andor

Dr. Filep Gusztáv

II. Birósági ügyek.

I.

Jelentés az alsózempléni egyházmegye időszaki bíróságának 1928 július 9-én tartott ülésén hozott ítéleteiről.

1. 4—B/1928. sz. Varga Gyula és társai által a bodroghalomi lelkészválasztás ellen beadott felebbezés elutasított és a választás megerősített.

2. 12—B 1928. sz. A csobajai énekkar pénztár hiánya ügyében a bíróság megállapította Bán Sámuel pénztáros és Jeney Domokos karvezető felelősségét s őket a hiány megfizetésére kötelezte.

II.

Az alsózempléni egyházmegye bírósága 1928. évi szeptember 18-án tartott ülésében a következő határozatokat hozta:

1. Molnár László egyházmegyei számvevő Dr. Tálás Áron bodroghalomi lelkész elleni ügyében kelt iratok utóbbi által emelt viszontpanasz megvizsgálása végett kiadattak az elnökségnek.

2. Balogh József bodroghalomi énekvezér által Dr. Tálás Aron lelkész ellen emelt panasz ügyében panaszlott az E. T. V. t.-c. A—3. pontjába ütköző fegyelmi vétségek miatt 100 pengő pénzbírságra s 197·20 pengő eljárási költség megfizetésére ítéltetett. Az ítélet jogerős.

3. Varga Gyula és társai panaszára a bíróság az ítéletben megjelölt összegek erejéig megállapította Dr. Tálás Áron bodroghalomi lelkész, Szabó Lajos főgondnok, Tóth P. József gondnok s a presbitérium felelőségét s őket 169 pengő 40 fillér eljárásai költség megfizetésére is kötelezte.

4. Balogh Gábor megyaszói presbiter panaszára Almási István presbiter állásától elmozdított.

Az egyes pontokat jegyzették:

Janka Péter: 1—7, 10/a—h, 11, 12, 13/e, 32, 34, 35, 39, 40, 41.

Szabó Andor: 13/a, b, c, d, 14/a, b, c, d, 36.

Batta János: 13/i, 16, 18, 23—30, 37, 38.

Asztalos Gyula: 8, 9, 13/f, g, h, 21, 22.

Dr. Csontos József: 19, 20, 31, 33.

Pataky Sándor: 17.

Gecse Lajos: 15.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. XC. zsoltár 1. versének eléneklése, esperes imája, gondnok megnyitója.
2. Alakulás.
3. Igaz József lelkész napirend előtti indítványa a lelkészözvegyek nyugdíj szempontjából történő osztályozásának megszüntetése iránt.
4. Igaz József lelkész napirend előtti indítványa Szent István napjának megünneplése tárgyában.
5. Ujjonnan választott számvevők eskütétele.
6. Szavazatbontó bizottság jelentése.
7. Szily József lemondása.
8. Tanítók beerítése.
9. Segédlelkészek bekebelezése.
10. Elnöki jelentések:
 - a) megyaszói építkezés;
 - b) báji építkezés és kölcsön;
 - c) Czike Ferenc nyugdíjügye;
 - d) Bodroghalom—Káros jogviszonya;
 - e) Csizy-faügy;
 - f) Mád, Cigánd, Bodroghalom kölcsönügye;
 - g) Cigánd népművelési alaphól nyert segélyének felhasználása;
 - h) Móré Ilona ügye.
11. Birósági ülés idejének kitűzése.
12. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
13. Egyházkerületi határozatok:
 - a) tanítók helyettesítése;

- b) lelkésztanítók alkalmazása;
 - c) tanítók minősítése;
 - d) előkönyörgők szószéki szolgálata;
 - e) segédlelkészi tanfolyam;
 - f) Király Sándor oklevele;
 - g) egyházi névkönyv;
 - h) zeneközlöny pártolása;
 - i) takarékosági nap.
14. Lelkészerterkezlet javaslatai:
- a) a lelkészválasztási törvénytervezetről;
 - b) a missziói törvénytervezetről;
 - c) a liturgiai törvénytervezetről;
 - d) Hegedűs Lóránt indítványáról.
15. Egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet tervezete.
16. Belmissziói bizottság jelentése.
17. Tanügyi bizottság jelentése.
18. Kőrösy György indítványa.
19. Hernádnémeti ingatlan eladás.
20. Sajóhídvégi ingatlan eladás.
21. Hernádnémeti kölcsönügy.
22. Bodrogkeresztúri kölcsönügy.
23. Bodroghalom költségvetése.
24. Csobaj költségvetése.
25. Bodroghalászi új adókulcs.
26. Tarcali rendkívüli adó.
27. Semjéni rendkívüli adó és kölcsönügy.
28. Szerencs kölcsönügye.
29. Tállyai lelkészi díjlevél.
30. Simai tanítói díjlevél.
31. Hernádnémeti díjlevélügy.
32. Bíró Lajos felebbezése.
33. Rácz Endre felebbezése.
34. Zsiros József kérvénye.
35. Tálás Áron lemondása.
36. Simon Bertalan felebbezése.
37. Gyóry Kálmán jelentése.
38. Bodroghalomi számadások jóváhagyása.
39. Bodroghalomi lelkészválasztási ügy állása.
40. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.
41. A gyűlés berekesztése.

II. Birósági ügyek.

- I. 1. Bodroghalomi megfelebbezett lelkészválasztás.
 2. A csobaji énekkar pénztárhiány ügye.
 - II. 1. Bodroghalomi egyház anyagi ügyei.
 2. Molnár László elleni panasz.
 3. Tálás Áron fegyelmi ügye.
 4. Almási István presbiter elleni panasz.
-

Betűrendes névmutató.

- Almássy István II. B.₁.
Alsódobsza 36.
Dr. Asztalos Kálmán 12.
Batta János 6.
Báj 10/b, 16₃.
Bán Sámuel I. B.₂.
Balogh Gábor II. B.₄.
Benke Kálmán 9, 34.
Bernáth István 39.
Berzék 16₂.
Belmissziói bizottság 16_{5, 6}.
Bíró Lajos 32.
Bodroghalász 25.
Bodroghalom 6, 10/d, f, 23, 35, 38, 39.
Bodrogkeresztúr 22.
Cigánd 10/f, g.
Czike Ferenc 10/c.
Csobaj 16₂, 24.
Csízi Gedeon 10/e.
Egyházak általában 13/a, g, 27₂.a.
Egyházkerület 3, 10/d, 13 d, e, 14/a, b, c, d, 18, 17_{6, 7, 8}.
Egyetemes Konvent 3, 13/d, e, 14/a, b, c, d, 18, 17_{6, 5}.
Elnökség 12.
Éles István 12.
Erdőhorváti 16₂.
Esperes 1, 2, 6, 7, 10/e, h, 12, 13/c, f, 33, 39, 17₂ d, 3.
Filadelfiai Egylet 16₇.
Gecse Lajos 12.
Gesztely 16₂.
Göndöcz István 31.
Gyóry Kálmán 5, 37.
Hegedús László 12.

- Hernádkak 17/d.
 Hernádnémeti 19, 16₂, 21.
 Hodossy Béla 12.
 Hubay Kálmán 6, 12.
 Igaz József 3, 4.
 Iskolalátogatók 17/c.
 Jegyzői kar 40.
 Jenei Domokos I. B.₂.
 Janka Péter 12.
 Karos 10 d, 16₂.
 Kesznyéten 6, 10/e, h, 16₂.
 Dr. Kiss Sándor 12.
 Kőrössy György 18.
 Lelkészek általában 6, 7,
 13, b, c, i, 17₇.
 Láca 16₂.
 Mád 10 f.
 Makkoshotyka 16₂.
 Megyaszó 10/a.
 Meczner Béla 1, 12.
 Mezőzombor 16₂.
 Molnár László 2.
 Móricz István 2.
 Nagy Miklós 8.
 Nyitrai Béla 9.
 Ond 33, 34, 16₂.
 Osváth József 32.
 Pácin 16₂.
 Rác Endre 33.
 Sajóhidvég 16₂, 20.
 Sáfár István 2.
 Semjén 27.
 Sima 30.
 Simon Bertalan 36.
 Szabó Andor 6.
 Kósa Szabó Pál 5.
 Szabó Lajos II. B.₃.
 Szerencs 17₄, 28.
 Szilágyi András 17₃.
 Szilágyi Géza 2.
 Szily József 7.
 Szöllőssy József 2.
 Tanítók általában 17_{2/a},
 26, 7.
 Tantó János 2.
 Tanügyi biz. elnök 13/c.
 Tarczal 26.
 Tálás Áron 35. II. B._{1, 3}.
 Tállya 16₂, 29.
 Ternyei Klára 8.
 Tiszakarád 16₂.
 Tiszaladány 10/c, 16₂.
 Tóth Albert 9.
 Ujcsanáros 6, 16₂.
 Unghváry Gyula 8.
 Vajdácaska 16₂.
 Varga János 9.
 Varga Gyula és társai I.
 B.₁.
 Váczi Dezső 8.
 Veres Imre 5.
 Viss 16₂.
 Zemplénagárd 6, 16₂.
 Zsiros József 34.
-